

Forfatter: Vilhelmine Heise, 1838-1912

Titel: Brevveksling mellem B. S. Ingemann og Fru J. C. v. Rosenørn

Citation: Vilhelmine Heise, 1838-1912: "Brevveksling mellem B. S. Ingemann og Fru J. C. v. Rosenørn", i *Brevveksling mellem B. S. Ingemann og Fru J. C. v. Rosenørn*, C A. Reitzels Forlag., s. I. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-001987843-000-root.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Brevveksling mellem B. S. Ingemann og Fru J. C. v. Rosenørn

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Brevveksling
mellem
B. S. Ingemann og Fru I. C. v. Rosenørn. s. II

s. III Brevveksling
mellem
B. S. Ingemann og Fru I. C. v. Rosenørn.
Ved
V. Heise.

Kjøbenhavn.
C A. Reitzels Forlag.
1881.

s. IV Kjøbenhavn. — Bianco Lunos Kgl. Hof-Bogtrykkeri.

s. V Fortale.

Nærværende Brevveksling maa betragtes som et Anhang til de af mig i 1879 udgivne „Breve til og fra Bernh. Sev. Ingemann". I denne Samling optoges ingen af Brevene mellem Ingemann og Fru Rosenørn, fordi jeg fandt, at medens disse Breve enkeltvis medtagne i Samlingen ikke i nogen særegen Grad vilde udfylde deres Plads i denne, vilde de derimod som et lille Hele for sig kunne for Ingemanns sidste Livsafsnit give et fyldigere Bidrag til den Afspejling af hans Personlighed og digteriske Udvikling, som var tilsigtet ved hin Brevsamling.

Kammerherreinde Ingeborg Christiane v. Rosenørn, født de Wormskjold, havde været gift med Stiftamtmand i Århus P. O. v. Rosenørn, efter hvis Død hun tog Ophold i Sorø, hvor Sønnen blev Elev paa Akademiet. I denne Dame havde Ingemann fundet en sympatetisk Sjæl, i hvis Selskab hans Aand fik herlige Impulser. Med hende havde hans Øje gennemvandet Stjernehimlen, som han idelig omtaler i sine Breve; med hende havde han paa Vandringer i „Filosofgangen" talt om sine digteriske Indskydelser, og naar han fors. vihende havde læst sine Udkast, erholdt han fra hendes Mund ikke blot begejstret Samstemning men sunde Domme og selvstændige Bemærkninger. Der skal i Fru Rosenørns Væsen have været noget meget primitivt og særdeles forfriskende, og dette gjorde godt i det stille Sorø. Det var derfor et stort Savn for Ingemann, da denne Veninde forlob den gamle Klosterby. Paa dette Tidspunkt (1837) havde Ingemann nylig med „Dronning Margrethe" afsluttet sin romantiskhistoriske Digting, og hans Genius søgte ny Former og ny Impulser. Men hans Hustrus bestandige Svaghed lagde et vist Tryk over det stille Hjem. „Harde jeg blot Lucie transportabel", denne Klage lyder som et Omkvæd i Brevene. Dertil kom, at han ved jævnlig og længe ad Gangen at blive konstitueret i den daværende Direktors, Waages, Sted følte en pinlig Hæmmelse i Åndslivets Flugt. Sorølivet var blevet ham trættende og ensformigt og altfor snævert, og han følte det dobbelt, da den Personlighed var draget bort, i hvis Omgang store Livsmagter havde slaaet med Vingerne for ham og baaret ham op. Længselen efter København, „Intelligentsens Brændpunkt", efter det rigere Menneskeliv, og Savnet af fordums Dages vennehulde Omgang, denne Følelse gaar fra først af gennem Brevene og kulminerer i Brevet af 16de Oktober 1841 (Nr. 14), hvor Ingemann taler om Akademiets Lærerpersonele som en ulykkelig Samling af Invalidider og trangbrystige Mennesker, hvorfra han med faa andre maatte flygte for ikke ligeledes at gaa til Grunde. Omsiders visænkede en mild Resignation overfor det umulige sig dog i hans Sjæl; og da det politiske Røre i København under Christian den 8de paa Ingemann kun gjorde Indtryk af et Filisteri, der vilde kvæle Poesien og alt ædelt åndeligt Liv, blev han, efter endnu at have følt sig ungdommelig opildnet ved den blussende Nationalaand i Årene 1848—50, tilsidst forsonet med Tanken om at skulle ende sine Dage i den lille By ved den venlige Skovsø, i hvis fredelige Asyl hans Aand under indadvendt Betragtning, fremkaldt eller i al Fald næret ved Salmerevisions - Arbejdet, fordybede sig i „Mellemtilstanden" for derefter udelukkende at fæste Blikket paa „det første og det sidste". Disse vekslende Stemninger, hans Sjæls Baande under Ensomheden og de med hans Digtvirksomhed inkommensurable Direktor-Pinagtigheder, der tilsidst bleve permanente, hans Længsel efter åndelige Impulser og paa den anden Side Følelsen af, at Virkeligheden med sit Filisteri kun indeholdt Dødsmomenter for det åndelige Liv, Fordybelsen i det hinsidige og Beskuelsen af dets sejrende Frembrud, dette er i Hovedsagen Indholdet af de fortrolige Udtalelser, som her foreligge fra Ingemann overfor en Kvinde, som altid havde et forstaaende Øre for hans Ord, og i hvis Breve den trofaste Veninde og den tænksomme Læserinde ere forbundne, hvorhos de åbenbare den fint dannede Dame, der stundom fremfører lagttagelser og Domme fra de høje Kredse, hvori hun bevægede sig. Fru Rosenørn var nemlig fra 1ste Januar 1845 Overhofmesterinde veds. VIII Christian den 8des Hof og beklædte denne Stilling hos Enkedronning Caroline Amalia til sin Død d. 22de April 1859.

Saalænge Enkedronningen levede, syntes det ikke betimeligt at lade denne Brevveksling udkomme, da enkelte Ytringer i Brevene maatte have vakt smertelige Erindringer hos den høje Fyrstinde fra de for hende saa tunge År 1848—50. Dette er Grunden til, at dette lille Anhang til den større Brevsamling først nu er kommet frem.

Til Underretning for Læserne bemærkes, at Anmærkningerne med * ere tilsatte af mig, hvorimod de af

Ingemann et Par Steder vedføjede Anmærkninger ere førte ned med et †.

Kvislemark Præstegaard i Oktober 1881.

Udgiveren.

s. 1

Sorøed. 19 Sept. 1837.

Kjære gode Fru Rosenørn!

Tillad mig at sende Dem medfølgende Smaasange, som jeg troer vil finde Gjenklang i Deres kjærlig fromme Sind, uagtet de nærmest ere bestemte for Børn; men Børn skulle vi jo dog Alle i en vis Forstand være, og den glade Følelse af Barneforholdet til den store evige. Fader veed jeg De kjender og holder fast paa. Naar den Stemning indfinder sig hos mig, føler jeg mig allerlykkeligst, og det kommer mig da for som hiin store Fader s saae mildt dertil og betragtede selv Menneskenaturens mindst glædelige Phænomener som store Børnestreger, hvorover han med sin uendelige Kjærlighed slog Streg.

At vi her savne Dem meget behøver jeg da ikke at sige Dem. Det vilde glæde os meget kunde Haabet gaae i Opfyldelse om at see Dem her i næste Maaned. Jeg har været doven i Sommer, om jeg vil vedre mig i det Stykke til Vinter veed jeg ikke endnu. Vi har faaet en ny vakker Familie her i Waages^{*)}.

Jeg havde nær faaet Lyst til at blive Secretair i Ordenskapitlet; det var en Sinecure for en Poet, der behøvede Hovedstadslivet til Incitament til sine Tider, Men den academiske Virksomhed her er dog undertidens. znogen, og en blot Sinecure nbehagelig; medens jeg tænkte løselig derpaa, blev Posten besat.

Deres gamle kjære Bolig er nu forandret til et kjedsommeligt Kasserer-Contoir. Den nydelige Have har jeg ikke seet i Sommer og ingen Nattergal hørt fra Bænken paa Høien. En lille Lillieconval, som engang har kiget Stjerner deroppe, hører til mit Herbarium. — Min Stjernekundskab gaaer det nu tilbage med, hvor ufuldkommen den var; jeg — famlede dog kun iblinde og kunde neppe uden Hjælp finde Polarstjernen end sige tænke paa at gjenemtrænge hiin rige Naturverdens Mysterium. Dog til en opløftende Idee og Billedet for en Verdensanskuelse ledede hiin Famlen efter den ledende, Traad i den cosmiske Natur-Labyrinth, og derfor takker jeg min taalmodige Lærerinde.

De hjerteligste Hilsener fra Lucie og
Deres hengivneste
B. S. Ingemann.

s. 2

Khvn. 25de Sept. 1837.

Kjære Professor Ingemann!

De har saa ubeskriveligen glædet mig ved Tilsen delsen af Deres herlige Børnesange og ved Deres venlige Brev, saa jeg forgjæves vilde lede efter Ord som ret kunde udtrykke Dem min Taknemlighed. Jeg trøster mig ved at De er saa vant til at forstaae en halvqvædet Vise, og en glædelig Erfaring har ofte lært mig, at De ogsaa forstod mig, i hvor ufuldkomment jeg end fortolkede min Mening. Det vil De, ikke sandt?, ogsaa gjøre nu. Og ligeledes vil De vide hvor usigelig gjerne jeg kommer til Sorøe endnu i dette Efteraar — selv om det ikke skuldes. ulykkes mig at bringe det til Udførelse. Veed De ogsaa hvilken der er mig den kjæreste af Deres deilige Morgensange, som jeg allerede var ret fortrolig med, inden jeg modtog dem af Deres Haand. Det er den som i Tankerne stiller mig hen paa Rigi, hvor De nok veed jeg saa inderlig gjerne hører Solen opgaae^{*)}. Jeg længes efter man skulde faae Melodier til alle disse skjønne barnlige Sange. Jeg skulde da ret indøve dem paa Harpen, og lade min Stine indstudere Sangen, naar hun rigtig faaer lært at bruge sin Stemme. — Min Harpe har jeg igjen faaet frem, og med den Deres Psalmer. Det klæder ikke godt at bede om mere, naar man allerede har faaet saa meget: dog maa De tilgive mig, at jeg spørger om jeg ikke snart tør vente en lille Forøgelse af den saa herlig begyndte Samling „Aftensangs-Psalmer". — Var det muligt, kjære Ven, saa skriv dem medens De endnu er i det yndige stille Sorøe, hvor De langt bedre end her, har „Guds rige Herlighed for Øie!"

Naar Psalmerne ere digtede, saa skulde De komme her til Byen. Saa kunde De paa en anden Maade fremme den gode Sag. Profant! sige vel de Erke Catholske, de saakaldte Hellige — men dog vist til udbredt Gavn, dersom det kunde lykkes Dem, at rense Smagen paa Scenen, hvor de franske Letfærdigheder ere nær ved at anmasse sig udelukkende Herredømme. Jeg har ikke villet tage fast Logeplads i Vinter, fordi jeg ikke vilde udsætte mine Pigebørn for at see og høre, hvad de hellere, saalænge som muligt, maa blive uvidende om.

Naar jeg yttre en saadan Mening for de engang hærdede Damer, ellers meget sædelige og forstandige,

saas. 4svare de mig: „Ja, det er sandt nok, naar man saaledes vil tænke over det; men man hører kun den smukke Musik, og lægger ikke Mærke til Texten." — Er det ikke ynkeligt? — Parterret tænker dog lidt mere og bruger sin dissonnerende Recension, som jeg forleden var Vidne til ved Ambassadeuren, hvis meget flauæ Æmne neppe vil kunne opretholdes ved Aubers melodiske Musik og en original, smukt udført Decoration af en Scene paa Scenen. Hvorledes gaaer det Deres Søster ved den begyndte Kulde? Hun holder sig vist godt indpakket. — Med de bedste Ønsker for hendes, for Deres og for vores dyrebare Lucies Velgaaende, og med inderlig Tak for det Venskab De Alle have viist, og ville bevare mig fjern eller nær, anbefaler jeg mig Dem

1*

hengivenst
Christiane v. Rosenørn.

s. 4

D. 1ste April 1838.

Kjære Veninde!

Omtrent samtidig med denne lille Epistel skulde min „Renegat" præsentere sig for Dem, og jeg beder Dem undskylde, at han igrunnen er en Slyngel eller hvad jeg dog heller med hans eenfoldige Tjener vil antage — „kun gal". At jeg har tænkt paa Heinr. Heine og det unge Tydskland vil De see. Hovedinteressen vil naturligviis gaae over til den tyrkiske Sultan, og jeg haaber, man vil give mig Ret i at finde mere Gehalt i en saadan Tyrk end i alle Renegater.

At min Tyrk imidlertid har høilig Uret i at søge den absolute Sandhed i et menneskeligt Væsen istedetfor i Guddommen selv, er unegteligt; det er een af hine ædle Vilbsarelser, s. 5der dog ofte kan gjøre de bedste Mennesker ulykkelige; hvis den Sandhed, vi søge, ikke laae udenfor Lidenskabens og Omskiftelighedens Regioner, vilde vistnok Menneskelivet i det Hele være en sørgelig Ironie over den Sandhedskjærlighed, der dog ene giver det Værd og Betydning.

Jeg er overbeviist om, at De fuldelig vil see hvorledes jeg har meent det, om det ogsaa vil blive misforstaaet af Mange. Modsætningen af en despotisk Liberal og en liberal Despot var mig et Par Billeder, der naturlig udsprang af Ideen og dens Udvikling, men som muligt ogsaa vil mistydes af Partiaanden. For om muligt at hindre det, skrev jeg Forerindringen og appellerte til den Sandhedskjærlighed, der dog meer eller mindre kan findes i ethvert Partie.

Jeg er bange, vi saae ikke den Glæde at træffe Dem i Kjøbenhavn, men haaber vist, at De erstatter os dette Tab ved at see Skoven grøn hos os i Sorøe. Vinteren var lang, streng og adskillende for hvem der ikke boede under Tag sammen, Sommeren haaber jeg skal blive des mildere og samle gode Venner. Indret det endelig saaledes at De faaer Nattergalen at høre her. Hvad den Fugl synger er der dog altid Noget i, selv om det kun er Phantasier om hvad der synes forsvundet eller aldrig suldelig indtraadt. Selv hvor Naturen kun phantaserer og ikke forstaaer sig selv, er der dog vist altid nogen Sandhed skjult i Tendentsen, ligesom i Barnets Famlen mod Stjernerne og i vore Drømme om det, vi aldrig gribe. Er det ikke underligt at jeg vil anbefale Dem de soranske Nattergales Sange, som De selv dog kjender ligesaagodt som jeg. Men ifjor hørte De dem jo ikke, og De kunde jo have glemt dem i Kjøbenhavn eller hørt nogen derinde i Buur, som sang bedre. Jomsr. Meyer veed De paastaaer for Alvor at de tydske have et langts. 6bedre Slag; mon ikke nogle Bi- Erindringer skulde blande sig i det Omdømme? Saaledes gaaer det mig med mange Ting, med Toner og Blomster, med Træer og Udsigter. Hvad der skal give Tingene Liv og Interesse for Phantasien maa være oplevede eller forventede Livsmomenter, der ligesom fæste sig til dem og bevidst eller ubevidt indvirke paa Stemningen.

Dersom det samme er Tilfældet med Dem, vil jeg bringe Dem en Hilsen fra Deres lille Have, som e Kasserer nu har Nøglen til, og som jeg forleden kiged ind til gennem det Vindue, hvorfra de saa gjerne hørt Træerne suse. Jeg saae vel kun Snee, hvor Dere Blomster før stod, men under Sneen slumrede vist mange Blomst, der vilde bringe Dem sin Hilsen med mange venlig Erindring, hvis den kunde.

Lucie har været meget flittig i Vinter, fra hende o mig selv den venligste Hilsen, saavel som fra min Søster

Deres
B. S. Ingemann.

s. 6

Anrhuus, 29de April 1838.

Kjære Ven!

Med Vemod tænker jeg paa at De og Deres elskede Lucie nu ere i Nærheden af mit Hjem i Kjøbenhavn medens jeg sidder her hiinsides Havet! — Og naar jeg kommer tilbage, saa er De borte! — Kun i Erindringer skal jeg endnu nyde Sorøes Glæder: troligen gjemme de der, men hvor gjerne saa jeg ikke Virkeligheden bring mig dem tilbage, om og kun for Øieblikke. — Me heller ikke i Aar skal jeg lytte til de sorøeske Nattergale smeltende Sang . . .

s. 7. . . Jeg haaber Theodor har været saa heldig at træffe Dem, og fortalt Dem hvor uendeligen meget De har bidraget til at gjøre mig og mine unge Reisefæller vores heldige Søreise herover, interessant og nydelsesrig. Min Glæde under Forelæsningen af Deres Renegat, var en vedvarende inderlig Tak til Dem for denne sande Aands-Nydelse. Denne Følelse deelte mine opmærksomme Tilhørere med mig.

Vi fandt det Alle et forunderlig moersomt Træf at vi begyndte Forelæsningen paa selve Stykkets første Scene: paa Dækket af et Fartøi, som laae nær Havnen, med slappe Seil. Ogsaa vore Seil svulmede efterhaanden og drev os stedse raskere frem, under Stykkets stigende Interesse og livfulde Handling.

Det kan vel være, som De selv synes at troe, at de Ultra-Liberale ikke ville takke Dem for denne Fremstilling af deres Færd, der er kun alt for træffende skildret. Sikkert er det godt og gavnligt at en saadan Skildring træder frem, der kan åbne Øinene paa dem der endnu ikke ere aldeles hildede og forblindede af vor Tids Ultra- Væsen. Det sande Liberale har vistnok en høist agtværdig Tendents; men hvad der gaaer over Grændsen af det Sande, maa føre tilbage til det man vil bekjæmpe: Despotie, og i dets frygteligste Skikkelse Folke-Despotie, eller Anarchie.

Gud lade os ikke opleve denne Ulykke i vort lille velsignede Fædreland! — Vores gode Konges gjenvundne Helbred glæder mig som Garanti for den indvortes Fred. Jyderne maa nok savne ham i Aar. Hvor vil man ikke anstrenge sig i Kjøbenhavn for at vende den glimrende Side ud, til naadig Beskuelse af Storfyrst Thronfølgeren. Kan ikke denne store Begivenhed bevæge Dem og Lucie til at foretage endnu en Kjøbenhavnsreise? — Saa vils. 8jeg ogsaa glæde mig til den Fest. Derom ville vi tale naar vi sees i Sorøe. Der skal jeg gjentage Dem min her saa kortfattede, inderlige Tak for Deres venlige Brev, og for Renegaten.

For den gang kun endnu de hjerteligste Hilsener til vores dyrebare Lucie og den iegode Frue Gruner, med hendes Søster og Datter.

Skjøndt fjernet i Rummet, er Dem Alle i Hjertet nær Deres taknemlig hengivne

Christiane v. Rosenørn.

s. 8

Sorøe, 7de Juni 1840.

Kjære Fru Rosenørn!

Min hjerteligste Tak fordi De saa venlig har erindret den Privatlivets Constellation, der ligesom ironisk har sat min fredelige poetiske Tilværelse i Forbindelse med vor 28de Mais politiske Skaaler og Debatter *). Den gang troer jeg dog Dagen er gaaet forbi uden stort demokratisk Røre, skjøndt Stoffet maaskee aldrig har været betænkeligere sammendynget. Den udanske Kulde, Bitterhed og Uro i vore indre politiske Forhold paralyserer alt poetisk Liv iblandt os og virker selv lammende ind i min afsondrede Sphære. Men stort bedre gaaer det nok ingensteds, i vor nye nødvendige Philister-Overgangstid, med de poetiske Gemytter. Atterbom skriver i et Brev, jeg fik igaar fra Upsala: « Här i Landet har man, för det närvarande, ringe frestelse, att taga ned sin harpa ur pilträdet. Den absolutaste Opoesie, i forms. 9af den fånigaste Liberalism och det lumpnaste Tidnings-väsande, som någonsin funnits, förtrycker oss här på ett sätt, hvarom man i Danmark förmodligen ej kan göra sig föreställning » *). Det gaaer ham med sin romuntiske Retning i mange Maader som mig; med sin fredelige Natur føler hun sig igjennem hele sit Liv i en directe eller indirecte Strid med Upoesien i Tidsaanden og i min Tendents saavel i „Renegaten“ som i „Salomons Ring“ hvori han seer en Fortsættelse min poetiska kamp mot «Idee-Nihilismen» symphthiserer han med mig.

Det glæder mig at De kunde lide min Kroningssang. Skjøndt Sangen heelt igjennem holder sig til det faktisk Sande, vil Sandheden i den Tone, den angiver, dog ene beroe paa den Stemning, der om 3 Uger her bliver den herskende **). Uden et nøiagtigt politisk Burometer kan Ingen i vor Tid digte Folkeviser, som til en bestemt Dag skal tiltale Mængden. Men det kan let træffe, at hvad der er sandt i Grunden og burde være det overhovedet, bliver en Ironi paa sig selv inden det faaer Tilværelse i Tiden.

Med Lucies Helbred er det omtrent som da De var her. Den hjerteligste Hilsen til Dem og Deres saavel fra hende som fra Deres hengivneste

Ingemann.

s. 10

Nørholm, 21de Septbr. 1840.

Kjære Professor Ingemann!

Jeg takker Dem af mit ganske Hjerte for Deres venskabelige Brev, og al den Trøst De deri saa godhedsfuldt søger at meddele mig *). . . . Jeg vil i Vinter savne mine smaae Forretninger i Dronningens Asyl, og de frydelige Møder jeg der kunde have med hende. Dersom jeg her boede nærmere ved Varde, som er halvanden Miil herfra, saa vilde det ret friste mig at forsøge paa at faae et Asyl indrettet der; men nu er Afstanden mig for stor . . . Hauchs Tragedie glæder jeg mig til at faae at læse, saasnart den udkommer. Her er i Nærheden en Commissionair for Boghandlere i Khvn., som erholder temmelig snart hvad der udkommer: saa De hører, at vi, i literair Henseende, ikke just leve i nogen Udørken. Et meget godt Bibliothek findes her paa Stedet, men neppe gjetter De, hvad jeg deraf har valgt mig til Studium i Vinter — det er en Lærebog i Mathematik, hvoraf jeg ønsker at faae saa meget som nødvendigt til bedre at forstaae Astronomien som Videnskab. Min Broder er min Veileder paa dette ubekjendte Gebeet. Han, saavel som min Stine bede sig venskabeligen erindrede. Hvis det ikke trætter Dem beder jeg Dem ved Leilighed at hilse mine gode Venner i Sorøe. Fornemlig maa jeg bede Dem, altid at ville bevare i venskabeligt Minde Deres hjertelig hengivne og taknemlige

C. v. Rosenørn.

s. 11

Sorøsd. 26de Decbr. 1840.

Kjære Fru Rosenørn!

Først i disse vore Feriedage har jeg faaet Ro til at underholde mig med kjære fraværende Venner, uden hvert Øieblik at afbrydes med staaende eller løbende Directorforretninger. Jeg har nemlig siden sidst i October maattet fungere for Waage, der endnu sidder i Committeeen for det nye Ritual i Kjøbenhavn. Kommer han nu ogsaa i Committeeen for Underviisningsvæsnet, som man formoder, kan jeg have Udsigt til at fungere for ham hele Vinteren, hvorved al rolig samlet Tid til videnskabeligt og litterairt Arbeide berøves mig. Under saadanne Omstændigheder bliver mit Ønske om en mulig Forflyttelse til Kjøbenhavn ofte ret levende; dog dertil er der slet ingen Udsigt. En Vinterfugl sang for noget siden om, at De tænkte paa at bosætte Dem i Sorøe igjen, naar Theodor havde taget sin Embeds-Examen og maaskee forlod Kjøbenhavn; dersom der var noget Sandt i den Qvidder, vilde det bidrage en heel Deel til at forlige mig med Stillingen her, selv under slige interimistiske Besværigheder. — Tak for det sidste venlige Brev! Den Livslyst og Glæde ved denne Verdens Herlighed, jeg i mit sidste Brev *) ønskede at meddele Dem, var kun en Modvægt mod den næsten tungsindige Stemning, jeg troede at bemærke i Deres ellers saa livlige Sind; men De veed nok, at jeg igrunden selv holder fast ved den Livets Romantik, der altid minder om, at vi her ere fremmede Fugle. Det Nyeste, jeg poetisk har befattet mig med, kan De neppe gjætte hvor jeg har søgt Stof til — i det kolde golde — Grønland. Dog det er endnu kun nogle saa Billeder af dette Folkss. 12Liv og Phantasie. Saaledes nøder vor Tids vistnok nødvendige men kun lidet poetiske Philistere mig til at reise udenlands, medens jeg ikke kan faae min Lyre besat med politiske og statsøconomiske Strænge. Vi har nylig læst Carl Bernhards nye Roman: „gamle Minder“. Omstyrningen af det Struenseeske Ministerium med alle deri udviklede Characterer ligger dog udentvivl for nær til en klar og dybtgaaende Fremstilling, og her maa Digteren være formeget Diplomat til at kunne afsløre Hovedfigurernes Indre. Enkedronning Juliane Marie kan ikke engang fremtræde og selv Guldberg træder kun frem som en Skygge. Det er saa delicat behandlet, at man neppe engang skimter Mathildes Forhold til Struensee — den hele Revolution fremstilles som en blot Følge af et Brud paa Formen og dens Hovedhjul bliver en underordnet Hofdame-Intrigue. Bogen gjør imidlertid megen Lykke og har især i 2den Deel interessante Partier. Heiberg har ret vittigt skildret os en død Philisters Sjæl, som ester megen forgjæves Søgen om det Himmerige, han er saa vis paa, omsider finder sig ret vel tilmode i Helvede, som kun er en Copie af det ideeløse Liv paa Jorden. Her*s ny Digtsamling synes mig ubetydelig.

Og nu en glædelig og velsignet Juul og saa godt et nyt Aar som muligt. Hjerteligst Hilsen fra Lucie og mig saavel til Dem selv, som til Deres Broder og Datter. Bevar fremdeles i venlig Erindring Deres

hengivne
B. S. Ingemann.

s. 13

Nørholm, 31te Decbr. 1840.

Kjære Professor Ingemann!

Inden det gamle Aars sidste Øiebliske nedsynke „i Timeligheds Grav“ — maa jeg endnu engang bringe Dem min hjerteligste Tak for hver Glæde, Trøst og Opmuntring De med saa meget Venskab har skjænket mig i

dets forgangne Dage, deriblandt ikke mindst for Deres nyligen modtagne venlige Brev. Inderligen glædede De mig ved den saa længe forønskede gode Tidende det indeholdt om Deres dyrebare Lucies begyndte Bedring. Give Gud i sin uendelige Godhed, at denne lykkelige begyndte Bedring maatte tiltage og vorigen befæstes i de kommende Dage! Et bedre Nytaarsønske kan jeg ikke bringe Dem; men som Ledsagere vilde jeg gjerne medsende et par ikke heller uinteressante Bi-Ønsker: nemlig om en ret heldig Ansættelse for Dem i Kjøbenhavn, med fornødent litterairt Otium, for at De med Lyst og uden Forstyrrelse kunde lytte til Begeistringens Indskydelser, hvad enten disse skulle lede Deres Digterblik til Grønlands iisklædte Fjelde, eller Palmelundene i Østerlide.

At det poetiske Stof stedse mere maa savnes i vort politiserende og oeconomiserende Nord, kan jeg levende føle; men for Digteren staaer jo hele Verden åben, og hans Synskreds indsluttet ikke engang indenfor vor lille Jordplanets taagebegrænsede Sphære. Det har De beviist os i begge Deres sidste Programmer^{*)}. I det jeg ønsker Dem Ansættelse i Kjøbenhavn, kjære Ven! har jeg tillige besvaret den lille usynlige Augur som har spaaet om min Tilbageflytning til Sorøe. En Flytning ers. 14 mig en uhyggelig Forestilling: kunde jeg have blevet i Sorøe, dengang jeg nødtes til at flytte derfra, saa var jeg vel forblevet der til Slutningen af min jordiske Pilgrimsvandring. Men siden min Ansættelse ved Asylet, hvor jeg bilder mig ind at kunde gjøre nogen Nytte, om Gud vil forunde mig sin Bistand, troer jeg at have en Grund til at beholde mit Hjem i Sølvgaden. Forresten vide vi kun lidet hvad Tiden vil bringe; paa Aarets første Dag 1840, vilde jeg ikke have troet at jeg skulde tilbringe dens sidste her, i Vesterhavets brummende Nærhed . . .

Hvor jeg beklager Dem for den langvarige Director-Værdighed! Og jeg beklager os Andre med, som derover maa savne hvad Deres Muse ellers vilde skjænke os. Maatte dog det Gode vindes, at Ritual-Sagen ved Waages Bistand førtes til et lykkeligt, fredbringende Resultat. Jeg maa tilstaae, at jeg ikke saa ganske kan sætte mig ind i de subtilere theologiske Spørgsmaal, at jeg kan sinde Anstød i de foreslagne Forandringer; men vel kan jeg føle det som en Ubillighed mod de Præster, der som Fenger siger, stedse mere have fetaet den gamle Alterbog kjær, at de skulde nødes til at bruge en ny. Hvorfor skulde det ikke kunde tillades de Præster som ønskede det, at beholde den gamle Alterbog i deres Levetid? — Det er dog vist i Almindelighed mere Præsterne end Menighederne der kunne have Indvendinger i denne Henseende.

Til vedvarende venligt Minde anbefaler sig
Deres taknemlig hengivne
C. v. Rosenørn.

s. 15

Sorøed. 27de Febr. 1841.

Kjære Fru Rosenørn!

Endelig efter 4 Maaneders Director-Plager er jeg ved Waages Hjemkomst bleven hans Forretninger qvit indtil videre og kan nu efterat ogsaa mit Examens-Arbejde er endt, vederqvæge mig lidt i Ro. En lille Underholdning med Dem paa Papiret vil jeg begynde med; men Pennen er alt for miserabel — saa, nu er den bedre — Indledningen var ingen bedre Skrift værd: den var kun en halv Glæde over Befrielsen; thi saalænge jeg bliver her i Sorøe, kan jeg nu vente saaledes at blive misbrugt ofte og længe, hvis jeg ikke kan faae det anderledes indrettet. Helst rystede jeg det academtske Støv ganske af mig og drog til Kjøbenhavn for at blive der, og er det godt, skeer det vel ogsaa tilsidst . . . Man taler om en heel Omcalfatring af Sorøe Academie, hvorved maaskee baade Capitaler og Docenter komme til Kjøbenhavn. Det skulde gjøre mig ondt hvis Reformen blev til et Slags Opløsning, skjøndt den nærværende Indretning synes mig uheldig og jeg selv i ethvert Tilfælde helst vil herfra. Hjerteligst Hilsen fra Lucie og Deres hengivneste

Ingemann.

s. 15

Nørholm, 1ste April 1841.

Kjære Herr Professor!

Min hjerteligste Tak for Deres venskabelige Brev tillade De mig at sige Dem Selv; det voldte mig en tredobbelt Glæde: først ved den frydelige Forsikring det indeholdt om Deres elskede Lucies tiltagende Fremgangs. 16til bedre Helbred — som Gud vilde end mere fremskynde og befæste! — dernæst læste jeg saa gjerne Deres Ytringer angaaende en forandret Embedsstilling, og istemmer ganske Deres Ønske, at Kjøbenhavn maatte åbne Dem en behageligere Virkekreds, end den Skolelivet i det stille Sorøe kan byde Dem, især naar De saa ganske skal inddrages i dets mindste saavelsom større Bryderier. Vi — Deres talrige og skjønsumme Læsere og Læserinder, skulde formeligen protestere mod et saadant Misbrug af Deres kostbare Tid og Kræfter. En af mine Tanter, og af Deres ivrigste og taknemligste Beundrere, gjorde mig nylig det Forslag, at vi skulde tage Exempel af den nu saa hyppige Praxis og samle Underskrifter til en Petition til Forfatteren af vore meest yndede fædrelandske Romaner, indeholdende indstændig Begjæring om, at det

maatte behage ham, ret snart at imødekomme vore længselfulde Forventninger efter mere. Hørte De blot hvor Mange der saaledes raabe Meer! Meer! saa vilde De i Naade bøie Deres Aand og Pen til Bønhørelse. Men desværre — de plagende Director-Forretninger begunstige ikke vore Ønsker: maatte De dog snart befries derfor! Gid De og Lucie, istedetfor at være bundne til Skole og Sopha, kunde blive mine Veivisere paa Reisen ind i Tydskland.

. . . Det glædede mig at see, af sidste Postdags Aviser, at Digteren Andersen lykkelig overstod sin Sygdom. Mon ikke hans Ildebefindende havde ligesaamegen psychisk som Physisk Grund? Den lunkne Modtagelse og skarpe Kritik som mødte Maurerpigen, kan maaskee have afficeret ham ubehageligt, og som Lægedom for dette Onde vil jeg nu ret ønske ham Held til, og Anerkjendelse af, hans næste Åndsproduct, som skal udvikles under Olympens klare Himmel. — Snart faae vi nu at sees. 17nogle af Resultaterne af Paludan-Müllers Digter-Reiser — gid de maatte bringe ham Held og Ære, og os Andre Glæde. — Veed De, at 3 af Deres fordums Elever nu skulle modtage Stempel som Jurister? Den dygtigste bliver naturligviis Regensburg, men ogsaa min Theodor og Gustav Schmidt, haaber jeg ville gjøre deres Lærere Ære. For Alt det min Søn har vundet ved Deres omhyggelige Veiledning takker jeg Dem af et erkjendtligt Hjerter; ligesom jeg stedse, med den inderligste Taknemlighed, føler og erkjender hvorledes ogsaa min Aand hævedes til klarere Anskuelse af Menneskeliv, Historie og Poesie ved Deres oplysende Veiledning. Min Tak derfor, som for Deres høit skattede Venskab, vil aldrig døe, men leve uforgjængeligt under alle de Tilværelsens Omskiftninger som Alstyreren kan have forbeholdt den, som kalder sig Deres taknemlige Veninde

Christiane v. Rosenørn.

s. 17

Sorøed. 19de April 1841.

Kjære Fru Rosenørn!

Ligesom jeg idag for 14 Dage siden stod reiseferdig for at gaae ned til Dagvognen, modtog jeg Deres sidste venlige Brev, og jeg læste det paa Veien til Kjøbenhavn med stor Fornøjelse. At det vedbliver at gaae godt frem med Lucies Helbred kan De slutte deraf, at jeg uden Ængstelighed kunde foretage denne Udflugt. Jeg fandt hende ogsaa, Gud skee Lov, livlig og efter hendes Omstændigheder brav ved min Hjemkomst. For de mange venlige Yttringer i Deres Brev kan jeg ikke noksom takke? Dem. Mit Haab om at komme til Kjøbenhavn vandt vel ikke synderlig Styrke ved at tale med Vedkommendes. 18derom. Man er del meget velvilligt stemt for mit Ønske; men hvorledes? er enbnu et meget vanskeligt Spørgsmaal; jeg holder imiblervd fast ved Haabet, og er det godt, gaaer det vel ogsaa i Opfyldelse engang. De mange velvillige Opfordringer vl Fortsættelsen af mine dansk-historiske Skildringer ere mig glædelig Tegn paa det Liv, hvormed disse Arbejder ere modtagne. En Fortsættelse maaskee i en anden Form hører ogsaa vl Planerne for min Fremvd, som dog Vd, Omstændigheder, Stemning og saa meget Andet raader for . . . Kjærligst Hilsen fra Lucie og Tak for Brevet, hnn skriver maaskee selv med denne Post.

2

Deres hjerteligst hengivne
Ingemann.

s. 18

Sorøed. 31te Mai 1841.

Kjære Fru Rosenørn!

Nogle Dage før vi modtogte Deres kjære venlige Brev havde vi modtaget en varm Hilsen fra Dem ved Fru Benzon.

Efter Vinteren i Sygestuen og Ængsteligheden for Deres Theodor, som jeg nu haader fuldkommen rask, kunde De vist have meget godt af Reisen, som jeg derfor ønsker snart maa sættes i Værk. Min og Lucies Romerreise er endnu kun som den alvd har været et Ønske, hvis mulige Opfyldelse svæver som et Drømmebillede i en udestemt Fremvd. Først maa jeg have hende rigvg rask og mobil — og skjøndt jeg har det bedste Haab nu, er Vden dog uberegnelig — saa bliver Spørgsmaalet om disponible Vd etc., men Haadet om en saadan mulig Udflugt er for smukt vl at give Slip paa. I Vrdsdags. 19fulgte jeg Thorvaldsen vl Skibsbroen ved Præstøe og saae ham hjertelig bevæget forlade Fædrenelandet gjennem en Æreport as dansk Bøgeløv og med en Krands i Haanden, som de Præstø-Piger havde rakt ham under en ? Afskedssang, hvis Ord jeg vel ikke hørte, men som klang mig smukt og rørende paa Melodien af „Danmark deiligst Vang og Vænge“. Sangen var forfattet as Cora Nygaards Forlovede paa Nysøe. Dagen før Reisen havde i den Gamle modelleret og afstøbt en Retæerdigheds-Gud-inde i Basrelief; Leerhovedet var kommen temmelig ubeskadiget ud as Formen. Han restaurerte det og gav mig det. Han agter vel om et Aar at komme vlbage for at blive her; men han er 70 Aar, og selv hans mirakuleuse Frugtbarhed og ungdommelige Reproductions-

Periode paa Nysøe kan lettelig være den sidste mærkelige Opdruelsen af hans Livslampe i denne Verden. I enkelte Øieblikke saae han mig ud som han svrrede ind i en højere Verden og var færdig med denne. Hans egen Statue som jeg førstegang saae suldent, er beundringsværdig og maaskee den allerskjønneste af hans Statuer. Et nyt lille Basrelief af ham saae jeg, med den — saavidt jeg veed — aldeles originale Idee: at Narcis fremsvulles fordybet i Kjærligheden vil sit eget betegnede Speilbillede i Vandet, medens Amor staaer ved Siden og ugleer ham. Den Amor var just ikke smuk; man paastod han lignede mig — og enig med ham var jeg rigvognok forsaavidt Mythen ligesaavel har sin comiske som sin it tragiske Side. Tusind Tak vil de venlige Øusker i Anledning af min vltagende Alderdom. En Glæde har jeg havt i det nye Aar, som jeg ret skjønner paa, da den giver mig Haab om en mere udstrakt Virksomhed. At nemlig min Maade at anskueliggjøre vor Middelalders Liv nu ogsaa og i høi Grad vil vltale det stammebeslægtedes. 20England har jeg nu seet hele 4 Auspicier for i særdeles venlige Yttringer i The Atlas Vol. XVI Mai 1 1841 Nr. 781, The Literary Gazette Nr. 1262 March 27 1841, The Morning Post April 24 1841 og The Vmes ; Mai 1841, som Miss Chapman har sendt mig, og mit Haab om at disse Skrifter skulle blive virkelige Folkebøger her hjemme bekræftes fremdeles; faaledes har Pastor Hagen berettet, at man veed et Maigilde i Meboln, efter en egen Skik det, har tændt en Lampe, som skulde betyde Bøndernes Fornøielse derover. Den Bondelampe bør jeg vistnok sætte med Priis paa, end den Belysning der bliver mig vlideel fra den fornemme Krivks Stnderelamper.

2*

Jeg søget nu i Sommer at leve mig ind i en anden Periode af vor Historie, for maaskee vil Vinter at kunne reproducere dens Billeder. Folke-Udgaven af Waldemar Seier er nu snart færdig fra Pressen. Af „Kong Erik og de Fredløse“ har Reit*el ikke kunnet skaffe mig et Exemplar vil at lade en nu Udgave trykke ester, ikke ettgang j hos Anvqvarerne. Dervil blivet der dog vel lldvei, og det et mig ligeledes et godt Tegn. Psalmerne begynde ligeledes at vltale Flere. Pastor Vexels i Chrisvania har optaget en Snees af dem i en Samling, dog hist og her med vilkaarlige Ændringer, hvilket Sidste jeg ikke kan indrømme Nogen Ret vil, uden forud indhentet Samtykke.

Jeg skulde ikke have fortalt Dem saa Meget om mine egne Sager, hvis jeg ikke vidste med hvor kjærlig Deeltagelse De fulgte mine Bestræbelser og gav Agt paa veres synlige Frugter. Kunde jeg nu vil Vinter faae fast Fob i „Intelligentsens Sæde“ kunde der maaskee endnu. komme Noget ud af min Alberdom. Her et fotresten saa deiligt i Sorø i dette Foraar, at Naturen fynes ats. 21ville sanke Gløder pan mit utaknemlige Honed. Naar De kommer vlbag fra Reisen haabe vi at see Dem her og vi glæde os da ret vil at høre hvad De har oplevet. Det Bekjendtskab jeg fornemmelig vil ønske Dem er L. Vecks i Dresden; seer De ham, maa De eudevg bringe ham vor kjærligste Hilfen. Med Lucies Helbred haaber jeg det skat fremdeles gaae frem i Sommer, skjøndt det just ikke er Vtfældet i disse Dage. Hun hilser Dem og alle Deres med mig pan det Kjærligste.

Deres hjertelig hengivne
Ingemann.

s. 21

D. 9de Scept. 1841.

Kjære Fru Roseørn!

Dersom dette Brev træffer Dem, bringer det Dem min hjerteligste Tak for det venlige Brev fra Hamborg! At De ikke, som vi, har havt ftadig Regn i Thdskland 7 Uger efter Syvsoverdageu, fortalte Justrd. Nygaard, der havde været i Sachsen, og det glædede mig paa Deres Vegne. Den Syvjøvervæde gjorde stort Afbræk i min Jyllandsreise og jeg saae kun Århuus- og Randers- Egnen. Steenalt var mit Hovedqoarter; derfra besøgte jeg Støvringgaard Kloster, Løvenholm og Rosenholm, hvor jeg traf 2 af Moltke Rosenkrandses Døttre og blandt Andet havde den Fornøielse at høre Dem omtalt med Kjærlighed; det Samme var tilfældet i Århuus, som overalt hvor man kjender Dem.

Paa min mulige Forflyttelse vil Kjøbenhavn synes der endnu ikke at tænkes og i Vinter blive vi nok her for det Forste, ligesom det er meget uvist om der nogensinde andensteds vtl findes en passende Plads vil mig. Esterhaandens. 22som de kjære gamle Venner og i den sidste tid felv Musen her forlader os, bliver Stedet dog med al sin Skjønheb mere og mere trist. Det bar rart kunde vi see Dem her i October inden Bøgelødet ganske falder af Skoven. Min Musa haaber jeg kommer igjen vil Vinter; kunde saa Lucie tillige taale at male og funde vi af og til see Deres venlige deeltagende Øine vilde vi formodentlig sinde Vinterlivet her ligesaa behageligt som for nogle Aar siden — hvab ber ogsaa har gjort mig fjev af det her er det Directorskab, jeg aldrig er sikker far og den — paa Hauch nær — næsten totale Mangel paa Interesse far Poesie og Konst. Pal.-Müller og Harber gjøre dog ogsaa heri Unbtagelse og for en Deel Adjunct Hansen, der har inbrettet en maaneblig Udstilling af Lithografier og Kobbere. — I det Hele finder jeg Tiden med al dens nye Liv philisteragtig prosaist og jeg tvivler paa Poesien vil kunne trives i den. Her*es Eventyr-Drama vil Formælingen „Svanehammen“ har vi dog nylig læst med Fornøielse, Pal.-Müllers „Benus“ var ogsaa

interessant; men Deeltagelsen derfor er nok ikke betydelig. Andersen er kommen hjem fra Constanvnopele og Grækenland, Han jager vistnok for meget efter Berømmelse men man har heller ikke glemt at fortrædige ham strax ved Hjemkomsten ved en skaanselløs Blottelse af alle Hans Skrøbeligheder.

Hermed et lille grønt Blad fra det smukkeste Sted i Deres gamle Have. Tusind Levvel. Behold mig i venlig Erindring og hils Deres Reiseselskab fra

Deres hjertelig hengivne
Ingemann.

s. 23

Sorøed. 16de Octb. 1841.

Kjære Fru Rosenørn!

Vi glæde os nu ved at vide Dem og Deres i god ; Behold her hjemme i Landet og i saa fuld Besiddelse af det meget Skjønne og Herlige, De har seet. Tak for den livlige Beskrivelse af Reisens Hovedpuncter og dens herlige Indtryk paa Dem. Nu trænger De sagtens til lidt Hvile; men for Dem, der har fløiet over Alperne, maa vel en Sorøe-Reise nu være som en Tour til Christianshavn. Det var deiligt skulde De med den Anskuelse overraske os her endnu i dette Efteraar.

At det, Gud skee Lov, gaaer jævnt frem med Lucies Helbred, vil De see af hendes Brev. Hun reiser nu hver Dag udenlands i Sophaen og øver sig i Italiensk. Til en Bosættelse i Kiøbenhavn er der endnu ingen Udsigt. Kongen yttrede forleden „at vilde han digte, vilde han boe i Sorø". At Menneskeliv mere nærer Digterlivet end en stille fredelig og skjøn Natur, mærker man bedst naar man i en Snees Aar har levet henede. Dronningen ønskede mig nogle Vintermaaneders Ophold i Kiøbenhavn. Det lader sig dog ikke forene med Embedet her og vilde desuden kun blive en Adspredelse men ingen Ro medføre til Arbeide, og Vinteren er netop min Arbeidstid, naar Lyst og Jver er forhaanden.

Smaabesøg af den lyriske Muse har jeg dog af og til, men hvad større Sager angaaer bliver det ved Planer og Udkast.

Fra Hauchs skal vi hilse Dem venligt. De var her igaar Aftes. Hans Tragoedie *) skal nok spilles i næste Manned.

s. 24| Bredsdorffs Sted er her nu kommet en vakker ung Geolog Steenstrup, han agter snart at gifte sig. Han bliver dog neppe fornøiet henede; thi man har — mod Statuter og Reglement — bebyrdet ham med Elementar-Skole-Underviisning, hvormed man dræbte Bredsdorff, og som kun en forstenet Skolemand men ingen Videnskabsmand med noget Liv kan holde ud i Længden. Kielsen ligger paa Hospitalet i Kiøbenhavn af Svækkelse i et Knæ (maaskee Ledevand) han har forgjæves søgt om at blive fri for Skole-Underviisning, som han ikke længer duer til; men Oeconomien er nu streng. Petersen er fremdeles invalid og Jung ligeledes. Adjunct Monrad er reist til Vestindien for mulig at standse den Svindsot, der desværre vist alt har faaet Magt med ham. Wilh. Rothe søger ivrig at komme herfra og Aug. Rothe tager nu fat igjen paa det Skole-Arbeide, der har været nær ved at ødelægge ham. Harder gaaer som Konstner tilgrunde her, og Waage er hjertelig kjed af Regimentet her. Boiesen længes efter Kiøbenhavn, jeg ligeledes.

Deres hengivne
Ingemann.

s. 24

Juledag 1841.

Kjære Fru Rosenørn!

Med hjertelig Tak for Deres sidste venlige Brev bringer jeg Dem idag mine Øusker om Glæde i Juleu og et nyt lykosaligt Aar. Saa nydelsesrigt som det sidste bliver det vel neppe i ny Virkelighed, dog rigere endnu kan det blive, da det foruden sit eget Jndhold har hele Reiselivsbilledet frisk og levende i Behold og dertil uden nogen af dets Besværligheder.

s. 25| Tak for Deres gode Øusker om en forandret ydre Stilling for mig. Mit forrige Bred til Dem var noget trist: men klage bør jeg ingenlunde over de egentlige Embedsforretninger her, som megct godt lade sig forene med et videnskabeligt Liv og en poetisk Virksomhed, naar jeg kun kan være fri for lange Director-Vicariater — og derom vil jeg i Fremtiden ligefrem ansøge, hois Sligt skulde indtræffe. I den første Deel af denne Vinter har jeg ret skjønnet paa at have Ro — og selv Forstyrrelsen ifjor, der berøvede mig at Tid og standsede mig midt i et Arbeide, troer jeg nu har sat mig istand til, hvad jeg neppe ifjor havde kunnet, idet jeg ved et heelt Aar at leve mig ind i det grønlandske Natnr- og Folkeliv, nu med Lethed har kunnet reproducere det i en lille

Roman.— Naar Bogtrykkeren efter Nytaar faaer Leilighed, vil Trykningen først kunne begyndes; paa en lille Digtsamling er der allerede begyndt.

Ved den åndelige Reise til hiint Polarfolk, hvor Menneskelivet kan røre sig uden Stat og alle dertil hørende Debatter, har jeg søgt og fundet et Asyl under Larmen af alle vore gemytløse og prosaiske Kjævlerier. Har De læst Lytkens Tale her paa Kongens sidste Fødfelsdag om de politiske Partier. Han har deri opstillet de forskjellige Principer med alle deres practiske Vanskeligheder og saaledes sammenmyldret det paa sin skeptiske Maade, at man kunde være uvis om, hvilket Parti der vilde være tilfreds eller utilfreds dermed; at han selv er liberal i Hjertet, maa man vel kunne mærke, men hans Skepsis fører til en retarderende Besindelse og nu har „Fædrelandet" angrebet og affærdiget ham meget haanligt, som en Politicus fra det forrige Århundrede, der er aldeles uvidende om hvad der nu debatteres om og derfor incompetent til at tale om den nye Tidsaands Principer.s. 26Maatte han nu kun ikkc med sin Pirrelighed tage denne Affaire sygeligt!

Palludan-Müllers „Adam Homo" har vi ikke villet læse førend den kan haves heel — hvad der er udkommet er kun en Deel af et Heelt. Til Fremstillingen af det nyere Privatliv sinder jeg Valget af den poetiske Form misligt.

Venligst Hilsen til Deres Søn og Datter! Glæd os snart med Brev!

Med Lucie gaaer det, Gud ske Lov, frem — men transportabel er hun ikke endnu.

Deres hjertelig hengivne
Ingemann.

s. 26

Kjbh. d. 30te Decbr 1841.

Kjære Professor Ingemann!

Inden Tidshjulet, i sin ustandselige Fart, ruller afsted med den sidste Rest af det gode Aar 1841, maa jeg endnu engang takke Dem ret af Hjertet, for ethvert frydeligt Venskabs-Beviis, De skjænkede mig under dets Løb, deriblandt ikke mindst for Deres kjære sidste Brev. Det glædede mig usigeligt deraf at erfare at De alter er tilfreds, som det sømmer sig for den ædle Digter, der glæder saa mange Sjæle, — tilfreds ved Deres elskede Lucies Fremgang til Helbredelse, den Gud skjænke hurtig Fuldendelse i det kommende Aar, saa hun maa kunde taale at rulle til Kunsthjemmet i Rom med Dem, inden dets Udgang! — At De er tilfreds i det stille, venlige Sorøe, og ikke utilfreds med Lærer-Virksomheden, glæder mig som det bedste Beviis paa, at De har sundet den tilstrækkelige Ro til at bygge Dem et Phantasiens Tempel, der fra sit Tryllespeil vil gjenstraale de friske Livsbilleders. 27De samlede der, ud iblandt de skuelystne Poesiens Benner, der længe sørgede over at Deres Lyres Strenge syntes ikke stemte.

. . . Forleden skjænkede De mig en Glæde i Asylet, som jeg maa takke Dem for. Børnene sang, og sang virkelig ret godt, og med en Slags Forstand paa Meningene, som jeg ikke tiltroede deres Alder og Fatte-Evne, den lille nydelige Vintersang „ Derude staaer en lille Fugl ved Snee paa frosne Rude". Ret muntert istemmede de Ordene: „Giv Tid og hvert et Træ faaer Blad! Giv Tid, hver Blomst udspringer." Vel troer jeg, at Børnene derved tænkte sig det lysfunklende Juletræ med Blomster af Kage og Æblefrugt — men hver smykker jo paa sin Viis Fremtidstræets grønne Grene; — jeg kunde jo uhindret tænke mig ved samme Sang Philosophgangens løvklædte lysegrønne Bøge, med nysankomne Nattergale.

Asylet maa De nødvendig besøge, naar De kommer her til Byen igjen. Asylmoderen længes usigelig efter engang at see Dem, og takke Dem for de deilige Sange, der ere hende og hendes talrige Børneflok saa kjære. — Atter i Aar feirede jeg en fornøielig, virkelig høitidelig Jule-Aften, mellem den glade Børnevrimmel, der saa tause og andægtige som vi Wldre lyttede til Dronningens fromme Bøn for Asylet; ligesom de siden i utvungen varnlig Lystighed hoppede omkring Træet, til stor Moroe for den moderkjærlige Caroline Amalie. — Jeg maa dog fortælle Dem, at jeg hver Onsdag Aften har den Fornøielse at være en Timestid i hendes Selskab, medens Dr. Kjerkegaard hos hende holder Forelæsning over Christendommens Historie. Han begyndte allerede sit Cursus forrtge Vinter, og er altsaa rykket frem indtil Reformationsperioden. Der er lidt monotont i hans Foredrag, og lidt langtrukket i hans Taleorden. De vildes. 28ikke ynde Hans hyppige Brug af det active Participium, men dog kommer han ofte med meget interessante Bemærkninger, især til at fremhæve vor Herres kjendelige Styrelse i Tingenes Udvikling; og det er mig altid saa frydeligt. Dette væsentlige Element, det christelig religiøse, er det jeg har savnet i den gode Professor Lützens Tale — desværre er dette Lys endnu neppe oprundet for ham! Jeg bemærkede det især i Slutningen: det har altid forekommet mig, at de der saa fast haabe paa en vordende Fuldkommenhedstilstand paa Jorden, ikke have klar Forestilling om Fuldkommenhedens rette, evige Hjem. Jeg troer som Chateaubriand «les homines passent, mais l'homme reste.» Menneskelig Ufuldkommenhed klæber ved Alt jordisk, som det har gjort siden Syndefaldet, og vil vedblive indtil Gud forklarer Jorden med os. Og indtil det skeer, saa vide vi, Christus være priset, at han har flere Boliger i sin Himmel, hvor han naadigen vil optage os, naar vi troe paa ham og stræbe at følge ham efter. Denne lyse Forvisning trøster mere end Alt andet, naar vore Kjære drage forud. Min gode

kjære Anna! De erindrer hende vist, Hun var saa gjerne i Deres Studerekammer; snart vandrer hun den mørke Vei til Lyset, som tidlig har kastet sine Straaler i hendes fromme Sjæl. Lægerne fynes at have tabt Haabet om at kunde curere den Vattersoet som borttærer hende. Jeg burde ikke slutte med en Efterretning, som maaskee vil bedrøve Dem, men jeg veed, at De som jeg betragter vor Tilværelse her og hisset som et samlet Heelt, ikke som afbrudte Stykker. Kun Savnet er smerteligt, for de der stod nærmest.

Med hjerteligt Ønske om et ret glædebringende Aar for dem Begge, henlever jeg Deres taknemlig hengivne

C. v. Rosenørn.

s. 29

Sorøed. 7de Febr. 1842.

Kjære Fru Rosenørn!

. . . Det svære Angreb paa Sorøe Academie *) skal være af Student Rosen og det skulde gjøre mig ondt, hvis Hauchs, som man troer, har vidst det og maaskee endog foranlediget det. Fru Hauch er i denne Tid i Kiøbenhavn og talte om at besøge Dem.

Hvad der i hiint Stykkes Angreb paa Waage meest indignerer mig er den incompetent Given Character for Evner og „Aandrigthed“ af en Anonym, der jo som saadan ikke kan have documenteret sin Berettigelse; ligesom det staaer i Modsigelse med Erkjendelsen af W. som en udmærket Prædicant, en Gave der netop forudsætter Aand.

Min lille Digtsamling vil blive bragt Dem fra Bianco Luno om en otte Dages Tid. For at have frie Hænder, naar jeg engang kan tænke paa en Udgave af samlede Skrister, har jeg ikke villet genere mig med Forptigtelser til nogen Forlægger, og lader de 2 nye Bøger trykke paa eget Forlag, men i Kommission hos Rei*el.

Det nye Røre i den politiske Verden i Anledning af Lehmanns Arrest, vil neppe være gunstig for Modtagelsen af aldetes upolitiske Poesier, hvori desuden „Kroningssangen“ er optagen.

Nu lev vel! min venligste Hilsen til Deres Søn og Datter.

Bevar fremdeles I venlig Erindring Deres
hjertelig hengivne
Ingemann.

s. 30

Kbhvn. d. 22de Febr. 1842.

Kjære Professor Ingemann!

Med den hjerteligste Taknemlighed har jeg modtaget baade Deres venskabelige Brev, og de mig saa godhedsfuldt tilsendte sjæfulde Digte. Jeg har atter frydet mig ved de mig forud bekendte i Samlingen, som man glæder sig ved Gjensynet af kjære Venner; blandt de Digte jeg før ikke har kjendt, har jeg følt mig ganske særdeles tiltrukket af „Sjælen og Sjælens Aand“, og „Bebudelsen“ der i Tankerne førte mig tilbage til en af min tidlige Ungdoms saa kjære Digtene, Milton. — Inderligen skulde det glæde mig om Deres Folkedandsviser ret maatte blive anvendte efter Deres Hensigt. Jeg har den Troe at de først vilde træde ind i Livet, i Mæhren Sogn. Pastor Rørdam *) vil sikkert faae dem bragt i munter Gang; det fatder saa ganske i hans Smag, og han deler fuldkommen Deres Ønske, at Digtene ei blot skulle nydes indad i Tanken, men virke ud i Livet gennem de ydre Sandser. I Asylerne er det interessant at see, hvorledes Børnene med Liv og Udtryk synge hvad Rørdam har lært dem. Det er ham som har lært Børnene her i Asylet at synge Deres lille nydelige Sang: „Giv Did“ og det er moersomt at see hvorledes Smaavingerne rystes af hele den livlige lille Forsamling. Md. Feilberg vidste ikke at sige mig, af hvem Melodien var; men jeg har hørt Hr. Rørdam ofte sige, at han greb af sit Forraad, hvoraf han har en stor Deel i Hukommelsen, de Melodier han fandt passende med Udtrykket i Digtene. Han formæler Aand med Aand, ikke blot Stavelser meds. 31Takter. Hr. Bojesen *), som har overtaget Hr. Rørdams Functioner i Asylet, viser ogsaa stor Interesse for Sangen. Jeg har gjort ham opmærksom paa Deres fortræffelige Høimessepsalmer: det undrede mig meget, at han ikke kjendte disse før; han har nu isinde efterhaanden at lære Børnene dem ned Søndags-Undervisningen, som er for de Ældre, der allerede have forladt Asylet, og som deeltage i disse opbyggelige Forsamlinger indtil de ere confirmerte. Paa den Maade lære Børnene at Kjende og forstaa alle Festdages Betydning, og blive tillige bekendte med Bibelens Brug, idet de selv maa opsøge hver Søndags Evangelium t samme. Efter Forklaringen derover, og en Art Catechisation over det forrige Søndags Evangelium, afsynges dertil passende Psalmer: og til dette Brug ere just Deres deiltge Psalmer saa fortrinligt egnede. Md. Feilberg gjentager saa ofte sit Ønske at see Dem, at jeg i ikke har kunnet undlade at fortrøste hende med det Haab, at De vist vit komme i Asylet, naar De til Foraaret besøger Sølvgaden. Det har ret inderligen glædet mig at erfare, at vores dyrebare Lucie

tænker paa at komme her i tilstundende Mai. Jeg beder Gud af mit ganske Hjerte, at dette Haab maatte opfyldes! at hendes Helbred maa gjenvinde Fasthed og Styrke, til at taale baade denne lille Reise, og den større, som nu opliver hendes Phantasie med sine tryllende Billeder. Det er vist nok at en saadan Udflugt til Naturens og Kunstens elysæiske Marker har Kraft til at styrke og forfriske Sjælen ei blot i de Øieblikke man der er nærværende, men ligesaa meget i Forud-Nydelsen og Efterklangen deraf. Give Gud at Sommeren ret maatte blive mild og klar! Det er Skade at De ikke kunne tiltræde Reisen i Juni; den Maaned er lovet oss. 32saa skjøn af Herschel, ifølge hans nye Veirprofet-System; hvorimod han truer med Regn i August. Men det er endnu ikke stadfæstet, hvorvidt hans System er sikkrere end foregaaende Veirprofeters. I alle Tilfælde er Regnveiret mindre ubehageligt under Italiens milde Himmel; især naar Mailænderens Ord holder Stik, som jeg erfarede det, at Regnen kun falder om Natten, og lader Soten have Magt om Dagen. Jeg kan sige med Sandhed, at det forbausede mig at høre, at en Student fra Sorøe kunde skrive saa smædetigt om sorøsk Virksomhed, og saa uforskammet imod den faderligsindede Director. Ogsaa jeg vilde, ligesaa ugjerne som De, give den Tanke Rum, at en af Sorøes hæderlige Professorer skulde have kjendt det bittere Produkt, og ikke søgt at afværge dets Offentliggjørelse. At den unge og let overilede Professorinde kunde give det et uoverlagt Bifald, kan jeg snarere tænke mig muligt. Jeg har ikke seet hende under sit Ophold her i Byen, og jeg frygter, at hun atter er taget herfra. Professor Hjorts Forsvar har det moret mig at læse. Man seer, at naar Bifald tjener ham bedre end Daddel, saa forstaaer han ogsaa at yde Dem fortjent Roes^{*)}. Det forekommer mig at han i Stutningen af sin Fremstilling er gaaet lige til Roden: det har altid forekommet mig utvivlsomt, at en Slags Misundelse over Sorøe Academies bemidlede Tilstand laae til Grund for mangens. 33Anke, og mangen skjæv Synsmaade. — Maa jeg nu til Slutning anbefale til Deres høit skattede venlige Erindring saavel mine Børn, som disses Mama — der stedse forbliver Dem taknemligst hengiven.

C. v. Rosenørn.

S. 33

Sorøed. 14de Marts 1842.

Kjære Fru Rosenørn!

Det glædede mig ret, at min sidste lille Digtsamling fandt saa venlig en Modtagelse hos Dem. Saavidt jeg har mærket, vil jeg ingen Grund have til at fortryde, at jeg udgav den. At bringe Folkedands - Sangen virkelig ind i Livet igjen er der vel neppe noget Haab om; muligt var det dog, og er den Poesie ikke heelt udfaldet af Folkelivet, kunde den vel ved Fleres Interesse derfor ligesom af sig selv komme tilbage; kun hvab der er heelt uddøet hos Folket, kommer ikke tilbage. Desværre har man for at hindre Misbrugen ved de faa Folkeforlystelser, vi har tilbage for største Delen forbudt og udryddet dem. Dette er fordetmeste Tilfældet med den smukke „Sommeribyfest“ og med vort Carneval (Fastelavnslegene). Af philistrøs Oeconomie og prosaisk Forstandighed ere Bryllupsgilderne nu ogsaa blevne sjældne, og man lister sig almindelig ind i Ægtestanden uden Sang og Klang, skjøndt man allerede fra Cana-Brylluppets Tid har seet, at det var meget sømmeligt og christeligt at forvandle Hverdagslivets Vanbd ved slig Leilighed til festlig Viin. Om Bryllupsdansen endnu er til i Rørdams Egn veed jeg ikke; i F. Fengers Egn er den næsten afskaffet; han har ellers der bragt Folkesangen mærkelig tillive. Gjennem Asylerne kan der mulig virkes noget for en tilkommendes. 34Generation ved Sangen. — Det skulde meget glæde mig kunde Hr. Bøiesen (som De mener) meb Held benytte mine Høimessepsalmer ved Forklaringen over Evangelierne for de Ældre. Naar jeg til Pintken, som jeg haaber, besøger Sølvgaden, er De maaske saa god at præsentere mig for Md. Feilberg. Om Lucie til den Tid kan taale at reise, er endnu meget uvist. Vi vil imidlertid ikke opgive det Haab, og heller ikke Haabet om vor større Reise. — Waage er i disse Dage i Kjøbenhavn og jeg vaager i egentligst Forstand over Akademiet; thi jeg plages altid af Søvnløshed i den Function af Mangel paa pædagogisk og administrativ Koldblodighed (dog det maa Ingen mærke eller vide, saalænge jeg ikke kan blive den Forretning qvit.) — Efter hvad jeg mærker komme mine Grønlændere ikke ud af Pressen før efter Paasken, skjøndt Bogen vil kun blive paa en 14 til 15 Ark.

3

Fra Sorøe veed jeg intet Nyt at melde. Debatten om vor akademiske Nullitet er man nu vel ked af. For dem af mine Colleger, som ingen anden og væsentligere Virksomhed har havt, maa vistnok en saadan Existents være nedslaaende. Jeg tager mig ikke personlig den Sag nær i Haab om, at jeg af de Færreste betragtes som Skolemester og kun af Faa som akademisk Docent alene. Jeg holder Forelæsninger for et Auditorium af 3 Studenter i dette Semester; dog saalænge Interessen for Sagen er gjensidig, gaaer det, synes mig, ret livligt. Med de Færreste maatte Meddelelsen netop kunne være naturligst som en Expectoration i en Samtale. Aprop.: Jeg trænger meget til Deres Veiledning i Astrognosien og kommer ofte Dem og de forrige Tider ihu. Fik De et lille grønt Blad, jeg puttede ind i Brevet til Berlin? Fra gamle kjære Steder har for mig det mindste Nattergaldun en eventyrlig Interesse og forekommer mig som en magisks. 35Phantasusfjær. Venligst Hilsen fra Lucie! — Hits Søn og Datter fra os begge! Glæd mig snart med et Brev! Deres hengivne

Ingemann.

s. 35

Sorøed. 4de Juni 1842.

Kjære Fru Rosenørn!

Min hjerteligste Tak for det venlige Brev, jeg her modtog d. 28de Mai og for den endnu større Fornøielse, De den Dag havde tiltænkt os ved selv at komme! Til dette kjære tiltænkte Besøg vil vi nu glæde os, enten det kan skee i Sommer eller til Efteraaret. Paa nogen Udenlandsreise kan vi neppe tænke iaar. Jeg har nu tilmed faaet Ansats til en legemlig Skavank, der gjør mig mindre bevægelig og — isærdeleshed inden jeg vænnes dertil — generer mig betydelig. Dog det er vel godt og i sin Orden, at man jævnlig mindes om Legemets Skrøbelighed og Forgjængelighed eftersom Tiden rykker frem til Organisationens Fornyelse. De seer, at jeg nu ogsaa sympathiserer med Deres Alderdoms-Betragtninger. Jeg er dog langt fra at ansee Alderdommen for nogen mindre lykkelig Livsperiode, end dens Forgjængere, da den jo foruden sine egne Fordele indbefatter Qvintessentsen af hele det foregaaende Liv i sig ^{†)} og følgelig er den rigeste af alle Livsperioder, ikke at tale om det betydelige Forspring den har til det paradisiske Liv. Med Virksomheden tager det imidlertid af og med Jveren for at udrette Noget — det mærker jeg allerede i nogle Aar — og naar jeg har endts. 36et Arbeide, varer det nu en god Stund inden jeg ret kommer ind i et nyt. Jeg vil heller paa mine ældre Dage være mindre productiv, end blot i andre Former gjentage hvad der allerede er præsteret.

3*

Jeg har i denne Tid læst 2den Deel af Poul Møllers efterladte Skrifter. Hans Oversigt over den ældre Philosophies Historie har interesseret mig, skjøndt den er temmelig fragmentarisk og vel kun at betragte som Momenter til Hans mundtlige Foredrag over Videnskaben. Venligst Hilsen fra Lucie — hun skriver selv med det Første. Hils Familien og bevar fremdeles i mild og hjertelig Erindring Deres

hengivneste Ingemann.

s. 36

Sorøed. 1ste October 1842.

Hjerteligst Tak for Deres kjære venlige Besøg, som vi kun havde ønsket længere. Det var en glædelig Oplivelse baade for Lucie og mig og saamange andre af Deres Venner her i Sorøe. Af Poesie havde jeg Intet at meddele Dem. Nu, da det skønne Naturliv udenom os bliver koldt og dødt, pleier det poetiske Liv hos mig, at blive productivere; hidtil har det dog indskrænket sig, til nogle lyriske Udbrud. Blandt andet tænker jeg ogsaa paa Fortsættelsen af de begyndte „Aftensangpsalmer“, som De oftere har været saa god at erindre mig om.

Vinterlivet i Kiøbenhavn kunde jeg nok have Lyst til at deeltage i; men dertil er ingen Udsigter og førend en saadan Forandring skeer i vor isolerede Stilling vil jeg troe den ikke for mig er ønskelig.

Jo mere jeg i den senere Tid hører Sorøelivet dadlets. 37af Andre, jo flere Talsmænd for det hører jeg i min egen Bevidsthed og i Erindringen om de sidste 20 Aar af mit Liv. Havde jeg kun Lucie transportabel og en hyppigere personlig Communication med Hovedstaden sat i Gang, maatte Ørsted gjerne raabe saa høit han vilde om Jammerligheden i de smaa Byer og vor Sumplust ^{*)}. Lad os nu i Vinter ret ofte høre gode Tidender og Efterretninger fra Jntelligentsens Sæde fra Deres kjære Haand! Min Hilsen til Familien! bevar i venlig Erindring Deres hengivne

Ingemann.

s. 37

Kjøbenhavnd. 25de Octbr. 1842.

Hjerteligen Tak, kjære Professor Ingemann, for Deres venlige Linier, og for den Godhed hvormed De erindrer mit sidste lille Besøg hos Dem og Lucie, som skjænkede mig saa megen Glæde. Inderligen har De ogsaa glædet mig ved den saa længe ønskede Efterretning, at De arbeider paa at skaffe os end flere begejstrede Ubtryk for Sjælens hemmelige Samtaler med sin Gud og Herre. En heel Heel af Deres ældre skønne Psalmer kan jeg udenad, og de træde ofte saa heldigen, trøstende og oplivende frem for mit Indre, i Øieblikke hvor jeg just trænger til det fyldestgjørende Udtryk, som jeg ikkes. 38altid selv formaaer at finde. At det i den Henseende gaaer bedre Ånder ligesom mig, har jeg før bemærket, og jeg troer, fortalt Dem det. Tryde slutter ofte en Afdeling af sine kjernefulde Prækener med Deres Ord; Westengaard har benyttet dem i sine Oversættelser af Harms; og nylig hørte jeg Mynster, i en trøsteriig Tale, over den Text af Epistelen: „Kjøber den beleilige Tid, thi Dagene ere onde“ — efter at han havde ndviklet meget af den Nød, som formærker Dagene, saavel for Menneskeheden i Almindelighed i en Tid der endnu ikke rigtig er grebet af en ægte religiøs Aand, som for hvert enkelt Menneske under de vxlende Skjæbner oi her prøves ved, udbrød han

begeistret „med en from Digters Ord": : „I Verden er ei Nød saa stor, Guds Naade dog er større; Er lukt for mig hver Dør pan Jord, staae åbne Himlens Dørre." Alle vare bevægede; Mynster selv ikke mindst. Jeg kunde tydelig mærke, hvorledes disse herlige Ord havde talt Trøsten ind i hans egen Sjæl, som har sørget dybt over hans Søns Uheld. Kan De begribe denne forunderlige Begivenhed, med den unge vakkre Mynsters skuffede Kjærlighed? Bispinden har selv fortalt mig, hvorledes hun og hele Familien glædede sig over de Forlovedes gjensidige Kjærligheds-Ytringer, og saa vil den unge Dame pan engang paastaae, at hun aldrig har elsket ham.

Formodentlig har De hørt Pastor Rørdams Forlovelse med den syttenaarige Comtesse Knuth fra Lillienbal? — hun skal hænge ved ham med nbeskrivelig Kjærlighed. De vare Begge forventede her i Byen i denne Tid, dersom ikke det ugunstige Veir har gjort Forandring i Planen. Rørsam er sikkert blandt dem, som inderligen ville glæde sig ved en ny Samling af Psalmer fra Deres Aand. Faaer jeg ikke ved Leilighed nogle af bem? Jegs. 39længes ofte ester min Harpe, som er blevet tilbage paa Nørholm, for at kunde ledsage Ordene med dens Toner. Skade at jeg, i dette som i mere, aldrig bliver andet end en Fasker! De veed nok, det er min Trøst og Haab, at det vil gaae bedre i et andet Liv. — Jeg tør jo nok haabe, ikke sandt, at De altid med overbærende Venskab vil ihukomme en taknemmelig Veninde.

C. v. Rosenørn.

s. 39

Sorøed. 30te Octbr. 1842.

Hjerteligst Tak, kjære Fru Rosenørn! for Deres sidste venlige Brev, med de kjærlige Vidnesbyrd om Deres egen og Andres Deeltagelse for min Psalmedigtning. Det er mig vistnok en stor Glæde, naar jeg as i og til hører, at det er lykkedes mig at give Tanker og Følelser Form, som fromme og ædle Gemytter i visse Stemninger kunne finde grebne as deres eget bevægede Indre. Paa en fortsat Psalmedigtning tænker jeg ogsaa, som jeg meddeelte Dem, gjerne, naar jeg ret levende søler en Helligdagsstemning i Sindet og nogenlunde tør haabe, at der ikke klæber for meget verdsligt Støv veb Lyrestrængene i mit Inderste. Naar Noget i denne Retning ret synes mig at være lykkedes, skal det være mig en Glæde at meddele Dem det. I den sidste Tid har et andet Glags Lyrik beskæftiget mig; det er faldet mig ind, at det saa ofte forhaanede Smaakjøbstabsliv, der næsten altid kun har tjent Digterne til kold Satire, kunde med en livlig Opfattelse af den eiendommelige Naturskønhed og de historiske Minder afvindes en virkelig poetisk Side, og Ånden i de mindre Steder ved Begeistring for deres. 40Deelagtighed i Nordens fælleds Aand og Liv føle sig hævet i sin Bevidsthed og udrevet as den indsnærpnde Smaalighed. I dette Øiemed og i Forventning as heldige Omstændigheder, der kunde vække Interessen for Sligt, har jeg digtet adskillige historiske Kjøbstedssange, hvoraf en blev sjunget as Ferd. Fenger ved Præsteconventet i Roeskilde, og den næste skal synges ved samme Leilighed i Ringsted. Han er en livlig Rhapsod, som ret er skikket til at bringe Sangen ud fra Papiret til Folket *).

Mange Hilsener til Familien og Dem selv fra Deres

hengivneste
B. S. Ingemann.

s. 40

Jule-Morgen 1842.

Kjære Fru Rosenørn!

En velsignet og ret glædelig Juul ønske vi Dem her af Hjertet. Først nu har jeg faaet lidt Pusterum ester flere Maaneders uafbrndte Director-Sysler. Det var en sørgelig Cnde det tog i Waages Huus. Nu har imidlertid Sygdommen, som det synes, udraset der, og der er kommen Fred og smuk Beroligelse i den forladte Families Sind ved Guds Bistand og en fast Tilsluttelse til denne eneste sande Trøster og Hjælper. Som jeg hører skal Kongen med Kraft have draget Omhu for den forladte Familie ved Anviisning paa Academiet. Intet er heller billigere end at det rige Academie forsørger den Mands Børn, hvis hele Tilfredshed og Liv blev offret for denne Stiftelse. Jeg har bedet mig fritaget for ats. 41constitueres og venter med Længsel paa min Forløsning. Hvad jeg til Nød kan udholde nogle Maaneder, vilde jeg neppe udholde et Aar, og blev jeg først constitueret, kunde det have lange Udsigter.

Del tørre Forretningsliv udelukker hos mig enhver poetisk Stemning. Til Lykke har jeg i den sidste Tid havt endeel Correctur-Arbeide at recreere mig med; det var virkelig en Sifleder for de ellers piinagtige Directortanker. Til Nytaar eller kort efter udkommer den sidste Roman i Godtkjøbsudgaven, og „Høimesse-Psalmerne" med et Tillæg, hvoraf De dog kjender det Meste om ikke Alt. I Januar tænker jeg at begynde en Udgave af „samlede Skrister". Godtkjøbsudgaven af „Bald. Seier" (paa 2000 Exl.) er allerede udsolgt, saa det lader til, at disse Skrister virkelig vil blive Folkebøger. Det kan naturligviis ikke blive Tilfældet med de „samlede Skrister", men jeg tænker dog skadesløs at kunne forlægge dem. Jeg tænker paa at ledsage den

dramatiske Afdeling med Lithographier as Masaniellos og Tassos Portraiter.

Kjøbstedssangene maatte jeg standse med for Directorsagerne.

Og nu tusind Levvel og de kjærligste Hilsener fra Lucie og Deres hengivneste

Ingemann.

Mange Hilsener til Deres Børn og alle gode Venner!

s. 41

Sorøed. 10de Jan. 1843.

Venligst Hilsen med de bedste Ønsker for det nye Aar og hjertelig Tak for alt beviist Venskab i det Gamle! Deriblandt ogsaa for det sidste kjære Brev mod Aaretss. 42Udgang! Det man have forstukket sig blandt mine Directorpapirer; thi nu da jeg vil have det frem for ordentlig at besvare det, faaer jeg alt Andet kun ikke det i Hænde. Jeg skulde dog aldrig have indsendt det til Directionen med en eller anden Indstilling, et curiøst Tilfælde, som nær var hændtes mig med Concepten til en Kjøbstedssang; jeg opdagede dog Feiltagelsen itide; den kunde givet Leilighed til en munter Episode i Collegiet.

Jeg sidder endnu pan den interimistiske Directorstol og længes ester Asløsning. Det er nu atter paa 4de Manned jeg of den Grund er suspenderet fom Poet. Udsigterne ere ikke meget oplivende. Bournonvilles Ballet „Erik Menveds Barndom" skulde nu været givet paa Kronprindsessens Fødselsdag, men blev udsat. Naar De har seet den, faaer jeg maaskee af Dem at vide, hvorledes den tager sig ud, thi selv at see den i Vinter, har jeg ingen Udsigt til. „Dina" har jeg læst med Interesse, skjøndt denne Maade at fremhæve en slet historisk Personlighed paa den betydningsfulderes Bekostning, ikke er efter mit Princip for den historiske Digtning. Eleonore Ulfeld er vistnok ikke skeet sin Ret. — De hjerteligste Hilsener fra Lucie og mig selv til Dem og Deres Børn.

Deres hengivneste
Ingemann.

s. 42

Kjøbenhavnnd. 17de Febr. 1843.

Kjære Professor Ingemann!

Vil De tilgive mig at jeg har tøvet saa længe med at sende Dem min hjerteligste Tak, saavel for Deres venskabelige Brev, og venlige Øusker til det nye Aar, som kjære nye Udgave af Deres herliges. 43Psalmer. Jeg opsatte først at strive, indtil jeg havde feet Balletten „Erik Menveds Barndorn"; derved hengik nogen Tid, da jeg sædvanlig maa bie til de mere Paatrcengende alle ere tilfredsftillede; men da det nu fkeete, faa indtraf efterhaanden adskillige smaa uopregnelige Hindringer.

. . . Et Aar er nu henrundet over den Tid vi tænkte os; Gud lade nu de kommende blive nye paa Sundhed og Glæde for Lucie som for Dem! Det varer ogsaa længe rned Deres Directors-Prøvestand. Hver Dag fporger jeg hos En eller Anden, fom jeg troer kunde vide noget, og hver Aften seer jeg efter Befordringsartiklen i Berlings Avis: Alt til ingen nytte! Alt hvad jeg faaer til Svar er, at „det er en saare vanstelig Post at faae vel besat". Ogsaa siger man imellem, at det jo gaaer godt under Deres Sthrelfe; men derfor har man dog ingen Ret til at tvinge Dem ind i en Birkksomhed, som forstyrrer den der er Dem kjærest og naturligst, og er as endnu mere udbredt Gavn og Glæde for et større Antal andre Jndivider. Mit ringe Jeg har en daglig Glæde og Opbyggelfe af Deres stjerne Psalmer og Sange, de forbinde sig saa smukt med Harpens Toner og finde saaledes, gjennem Aand og Ore, Beien lige ind i Sjælen. — Hvorledes fynes De om det Psalme-Udvalg, Bistop Mynster har foretaget, som Tillæg til den nu brugelige Psalmebog? Grundtvig meente, at en Mand som ikke selv er Digter, vansteligere kan gjøre et godt Udvalg. Imellem os sagt, maa jeg sortælle Dem, at han fandt noget ominøst deri, at den eneste der var blevet valgt af Hans (Grundtvigs) Psalmer, skal fynges til den Melodie „Herre, jeg har handlet ilde" — „hvad enten han nu mener sig eller mig" — føiede Grundtvig til, med et ganske skjelmisk Smil. Det er ret Skade at de to Mænds. 44ikke kunne blive Venner, som dog Begge ere Guds Venner; een Herres troe Tjenere. — Kan det nu gaae an, mener De? at gaae fra Geistligheden lige til Theatret: dog jo, der træbe vi jo, saa at sige, ogsaa ind i en høitidelig Kirke. Viborgs Domkirke er den smukkeste Decoration i Erik Menved — Balletten. Proeessionen er meget pragtfuld, og den Gruppe som dannes i det forhøiede Chor, da den unge Konge hyldes, omgivet af vajende Faner og dragne Sværd, er i den Art det prægtigste, meest maleriske, jeg har feet paa Seenen. Men, De veed jo nok, jeg ynder ikke just at fee det paa Seenen, som hører Kirken og Andagten til. Ligeledes finder jeg KongemorderScenen næsten for ryftende, skjøndt man ikke seer den ligefrem foregaae, som i Waldemar. Men netop fordi Phantasien har her friere Spillerum, udmaler man sig maaskee det mere rædsomme, som heller ikke, i mine Tanker, passer for Balletten. Rigtignok maa man indrømme Bournonville, at Han forstaaer at hæve sin Composition til et

virkeligt Digter-Billede, og forsaavidt maa Han jo have Ret til at bruge hvad der er nødvendigt til at udtrykke Hans Idee, paa sin Maade. Men saa skulde Han dog igjen, ikke forvirre det skjønne Tanke-Billede; ikke drage den ædle, høie Jomfrue Inge, ned til en fædvanlig Solo-Dandserinde, som dreier sig paa den ene Fod, medens den anden svæver i Linie med hendes Hoved. For Drost Peder er denne Stilling, og de høie Spring i Luften, heller ikke det rette Charakter-Udtryk. Dronning Agnes træder ikke ud as sin ædle Værdighed, og har en fortræffelig Repræsentant i Md. Nielsen. Den unge Konge og Hans Broder bliver man næsten begejstret for, ligefom i det Hele de yndige Børnepartier høre til Ballettens interessanteste. Jeg troer, De vilde ikke fortryde en Reise til Kjøbenhavn, alene for at see den barnlig skjønnes. 45Augusta Bournonville repræfentere Dem Billedet af Deres egen "Erik Konge, hinn Unge". De kommer dog hertil i Paasken — ikke sandt? Eller vil De bie indtil Mai, for at kunne have den Glæde at faae Lucie med? Gud give hende Helbred og Kræfter til Reisen. Dobbelt bliver da Glæden at gjensee Dem, for Deres, Dem med hjertelig Taknemlighed hengivne Veninde,

C. v. Rosenørn.

s. 45

Sorøed. 23de Febr. 1844.

Kjære Fru Rosenørn!

I Deres venlige Brev til Lucie, som Hun foreløbig takker hjerteligst for og med bet Første selv vil besvare, yttre De Interesse for en Dem ubekjendt Sang^{*)}, som De maaskee er saa god at vente Meer af, end den præsterer; desuagtet sender jeg Dem den. En væfentlig Mangel er der ved den; den savner nemlig Melodie, og maatte egentlig behandles som et Slags Cantate med 2 eller 3 Chor 2 eller 3 Soli-Nr. og deraf maaskee et Recitativ, for at "tage sig ud". Dette klinger i Tonen, der svarer til den sædvanlige Fordring til og Stemning ved den konstige Kirkemusik; mon den Tid dog ikke engang skulde komme, da den fuldelig traadte i Sandhedens og i Andagts Tjeneste og ikke blot betragtedes som Konstpræstation og opfattedes som Konstnydelse? Før den Tid kommer, kan man gjerne undvære Text til Kirkemusiken ligesom man fjælden hører eller savner Ord veds. 46anden Musik — desværre! Den kunde bedst passé til at slutte en Passions-Santate med, helst paa en virkelig Paaske-Løvedag.

Den velgjørende Pirkksomhed, De næsten aldeles opoffrer Dem for, maa med al sin Besværlighed være særdeles tilfredsstillende for Deres Aand og Hierte. For Jomfr. H. kunde maaskee Deeltagelsen i denne Virksomhed med Tiden blive tit et Embede, som hun vist samvittighebsulb vilde bestyre. Hine qvindelige Embedsposter, hvoraf de fleste dog alene burde bære Aeresposter, kunde blive vigtigere og skjønnere end en stor Deel af de mandlige. Jeg er bleven sat paa en temmelig langvarig interimistisk Fod; og Ingen veed not hvad det skat blive til med det egentlige Academie her.

Venligst Hilsen til Deres Børn og Dem selv fra os begge. Deres hjerteligst hengivne

Ingemann.

s. 46

Sorøed. 13de. Septb. 1845.

Det i disse Dage udkomne Program^{*)} til Festen her paa Kongens Fødselsdag vil vist interessere vor ædle Dronning og Dem, vor kjære fordums Soranerinde, der' ikke mindre i Palabset^{**)}, end i Oberst Pen*'s skrøbelige Bolig, har Sjæl og Øie henvendt paa Ideernes Verden: og de høiere Livets og Universets Phænornener. Jeg tøner derfor ikke med at tilsende Dem bette vakkre lilles. 47Skrift af Hauch, medens jeg beder Dem have den Sodhed at overrække det ene Exemplar til Dronningen i Academiets Navn — det Academie, Kongen nu ved et Rescript tit Directionen har bestuttet skal bestaae og uduides, men som desuagtet af sin egen Overbestyrelse endnu bestandig trues med Dpløsning, fordi dets hidtilværende Virksomhed ikke har udstrakt sig videre, end — man har tilladt. (Denne min private Hjerterudgydelse hører naturligviis ikke med til hvad jeg ved denne Leilighed vilde bede Dem yttre for Dronningen.) De hjerteligste Hilsener fra Lucie — hun gaaer paa en Miaade frem i Helbred og kan t Sommer godt taale at kjøre — hun gaaer ogsaa noget længer, men lider i denne Tid af Mangel paa Søvn og hvile, da hendes Lemmer vil sove paa egen Haand.

Deres Sommerophold paa Sorgenfri i den Omgivelse, der er Deres Aanb og Hjerte saa kjær og som maa kunne give Hoflivet en ganske anden Slands, end den, det ydre Øie sædvanlig dvæler ved — tænker jeg mig ret fkjønt og i Stilhed og Venlighed ikke uligt Sommerlivet ved vor Sø og blandt vore Skove. Cndnu i denne Sommer har jeg desværre mest maattet sysle med Revision af ældre Sager; men nu er snart dette Arbeide fluttet og jeg glæber mig da til at kunne tænke paa noget nyt.

Og nu de hjerteligste Ønsker om fremdeles Lykke og Velsignelse i Deres nærværende betydningsfulde

Stilling og mange venlige Hilsener til Dem og Deres saavel fra Lucie, som fra

Deres ærbødigst hengivne
B. S. Ingemann.

s. 48

S. T. Herr Etatsraad Ingemann

Ridder af Dannebrog og Vasa Ordenen.

Hendes Majestæt Dronningen har besalet mig at tilkjendegive Dem, og ved Dem, Academiet, hendes Tak for det tilsendte Exemplar af Professor Hauchs Program til Festen paa Sorøe Academie, den 18de September, hvilket Hendes Majestæt med megen Interesse har gjennemlæst. Sorgenfri d. 23de Septbr. 1845.

I. C. v. Rosenørn.

See dette var nu den officielle Deel as min Skrivelse, qua Overhofmesterinde. Nu vilde De tillade mig privatim at tilsøie min hjertelige Tak for Deres venstabelige Brev, saavelsom for det mig forundte Exemplar as det interessante Program. Det vilde endnu have glædet mig mere at læse, dersom vor gode Ven Hauch ikke strax i Jndledningen havde fortalt, at Han ikke deelte min Anstuelse as alle religiøse Mythers sælles Oprindelse, fra den tidligste guddommelige Åbenbaring, gennem Adam og Hans gudsrygtige Afkom indtil Noah. Mig forekommer det saa klart, at ene denne Forklaringsmaade syldestgjørende oplhser og begrunder den Overensstemmelse i alle Myther, der saa tydeligen reflecterer de evige Sandheder gennem alle menneskelige Tilsætningers og Forvanskningers Taage. Dette Under, at Noget er blevet staaende af Sandhed i alle Myther, er tilvisse mindre uforklarlig, end en tilsældig Overensstemmelse i blot mennesielige Synsmaader.

Jeg gad gjerne vide om De ikke i Grunden er af samme Tanker. — Meget har det glædet mig at erfare at Sorøes herlige Academie har faaet Tilladelse til at bestaae; jeg talte meget derom med Etatsraad Rosenvinge, s. 49der boer i Lyngbye, og altsaa jevnlig besøger Sorgenfri. ? Det bar mig ret paafaldende, at Han ikke kunde komme til den Erkjendelse, at Academiets Virksomhed bedst kunde ndvibes til et større Antal Stuberende, naar Concurreren gaves fri. Han vedblev sin Formening, at kun Faa vilde foretrække Sorøe for Khvns. Universitæt; men jeg fik ingen syldestgjørende svar paa mit Spørgsmaal, i hvorfor man dog ikke vilde gjøre Prøven. Heller ikke vilde han indrømme mig, at et juridiff Facultet i Sorøe ! funde faae tilstrækkelig Søgning, og at det vilde være til Held, især for de rige unge Arvinger, naar be kunde fuldende beres Studier i den fredelige lille Bye, hvor de vare i Sikkerhed for be forførende Adsprelser, fom i Kjødenhavn volde mange unge Menneskers Ulykke.

Jeg gratulerer Dem, at De nu snart er færbtg ti med Revifionen af Deres Værker, og os, Deres begjerlige Læfere, til det Haab at De atter faaer Friheb i til at lytte til Deres Mufas nye begeiftrende Indskydelfer. — Vi have læft her Hauchs „Slot ved Rhinen“. Mon det virkettg skulde have været Hans Hensigt at stille den arme Anbersen et faa førgeligt Prognosticon? Jeg kan ikke troe det, det ligner ikke Hauchs Godrmodighed; men uheldigt træffer det, at Han har taget saa mange Træk af en Perfonlighed, der saa let gjenkjendes, hvorveb en, i mine Tanker, uretfærdig Paastand er kunnet blevet be grundet. Man har talt om at Hauch vilde gaae til Kiel fom dansk Professor ved det Universitæt; hbis det var saa, vilde det blive et Tab for Sorøe, og fikkert et føleligt Tab for Dem og Lucie i selskabelig Henfeenbe. Ensskjøndt jeg her, fom De formener, har levet en meget behagelig Sommer, i al den Ro, som er mulig at finde ved et Hof, faa har jeg dog ikke faa Hinbringer i mine felvvalgte Befkjæftigelser og dette er Grunden at jeg saas. 50længe ikke har aflagt Beføg ved Vennens hjælp hos Vores dyrebare Lucie. Et par Ord Vilde hun tillade mig heri at indlægge, idet jeg nu anbefaler mig hos Dem, kjære herr Etatsraad, til vedvarende venskabelig Ihusommelke,

4

hengivenst
J. C. v. Rosenørn.

s. 50

Sorøed. 29de sepbr. 1845.

Med forbindtligst lak for den godhedskulde Beførgelse af Programmet og med paafkjønnelse, paa Academiets og Forfatterens vegne, af dets gunstige Modtagelse, beder jeg Dem ogfaa modtage min laksigelse for be venlige private Ytringer i Deres Brev og for den Deeltagelse, De fremdeles skjænker faavel os som Sorøe og dets? Anliggender.

At jeg deler Deres Anskuelse af alle Mythers fælles Sandhedskilde troer jeg De allerede vil have feet t min „Stjernebilledernes Symbolik“, hvor det dog nok er antydet. Det er en Synsmaade, som vist ogsaa Deres Broder har stærfe Bevifer for, naar han vilde ub med dem. Jeg haaber han lever vel; det er nu længe siden vi

faae ham her. vaa festen Kongens fødselsdag faae vi adskitlige af vore forrige Academifter, og det var en Glæde at fee, hvor kjært de alle har Stedet her og Erindringen om deres academiske liv her. Om det uhyggelige Indtryk „Slottet ved Rhinen” gjorde ved den umiskjendelige og næsten grufomme hentydning til A . . 's ulykkelige Fangenskab i fin naive Forfatterforfængelighed — har lucie allerede omtalt — da jeg og lucie sagde hauch hvorledess. 51A. og Enhver, ber kjendte ham, viilde see det — som der ham Taarer i Øinene; at Han havde Portraiteret saa kjendeligt, lod ikke til at være ham bevidst; at Han ikke dømmes saa ufordeeltigt om ham som Digter vil Han rat nu vise ved en Bedømmelse af Hans Børne-Eventyr, fom Han fætter megen Priis paa. A. har selv gjenkjenbt Billedet og været dybt rystet deraf — men har taget det saa smukt og resignert som muligt og uden mindste Bitterhed mod H., som han ikke tiltroer nogen krænkenbe Hensigt og sremdeles ærer og elsker — han agter snart at reise til Spanien.

Hauchs sormodede Ansættelse i Kiel, hører man endnu Intet til; PalMuller søger stærk geistlig Besordring; i ham og Hans Kone trues vi ogsaa med et føleligt Tab. Tregder, som nylig forlob os, for at blive Rector i Ålborg, var en særdeles elskværdig Mand. Hans Plabs lader man nu staae ledig i Forventning om den Opløsning, man trods Kongens bestemte Billie, vil forberede — selv maaskee ved Planen til en Reorganisation eller Ombannelse, der kun skal tjene til en Grund mere for Nedlæggelsen. Dog herom veed tit her endnu Intet, uden hvad man kan gjette sig til.

Gud give det vil klare fig i den tunge politiske Lust; den har maaskee aldrig feet mere broget ud i nogeu Oldenborgers Tid. Jeg stoler næst paa Borherre, paa det Baldemar Atterdags-Blik, sorenet med et virkelig kjærligt Sind, som jeg mener at have feet, hvor det meest gjøres Behov. — Borherre lede Alt til det Bedste!

Med de hjerteligste Ønsker for Dem og Deres forbliver jeg Deres ærbødigt hengivne

B. S. Ingemann.

4*

s. 52

Sorøed 7de jan 1846.

Med mine hjerteligste Ønsker om Lykke og Velsignelse for Dem i det nysbegyndte Aar, sender jeg Dem her en lille Bog, hvoraf Halvdelen as Jndholdet tilforn har været trykt, men den sidste Halvdeel vil være Dem ubekjendt. De skulde havt Bogen paa samme Tid som Dronningen, men nu fik jeg først Exemplaret, hvori jeg gjerne vilde skrive Deres Navn med et Par Ord — Hvad der jo ved Mæeenat-Exemplarer til de Kongelige, som en altfor samiliair Hengivenhedsyttring, desværre ikke er passeligt. — Denne særskilt udkomne 2den Udgave as mine „blandede Digte” udgjør tillige sidste Bind as mine „Samlede Skrifter” — at size forsaavidt mit Forfatterliv til Dato naer. Hvorvidt dette nu (og derved „Samlede Skrifter” om længere Tid) skal sortsættes, beroer paa, liv Lyst, Tid, Helbred, Stemning, og tusinde saakaldte Tilfældigheder, men dog igrunnen paa hvad der allermindst er tilfældigt — paa Vorherre og hvad Han vil give mig Leilighed og Krast til at udrette i den Tid, jeg her har tilbage. Skulde virkelig — som jo den nyeste Tids Ordførere paastaae — Romantikens Tid nu (eller nogensinde) være sorbi — maatte jeg aufee mit poetiske Liv for afsluttet; dog jeg mener trøstigt, at Livets, Naturens og Historiens Romantik i forskjellige Skikkelser vil ledsage enhver Generation og at man for at holde Skridt med Tideu, som det kaldes, ikke font aandelige Modegjække kan holde det for et Fremskridt at skifte Aaud, medens det vel kan være en Opgave i enhver ny Tid, at finde nye og sriske Former for Reprodnationen as det åndelige Liv, der gennemstrømmer alle Slægter. — Den åndelige Elasticitet, som dertil hører, kunde nu maaskee til Efteraarets. 53den længe paatænkte Reise hjælpe til. Dog inden jeg tør tænke derpaa og søge derom, man jeg nu see Hvad det bliver til med Akademiet og hvorvidt det netop som en Reform skal begynbe kan gaae an at være fraværende. Mellem os sagt — as den nærøarenbe Overbestyrelse venter jeg ingen Reform, som sører til Andet end til Opløsning; fordi Opløsningen er dens Formaal og nfranigelige pligtmæssige Bestræbelse, jo retsindigere den følger sin Overbeviisning om hvad den anseer for det eneste Rette. Saalænge saaledes den destruerende Aand bestyrer, er ber intet Haab om en varig Constrnetion. Vil Styrmanden sætte Skidet paa Grund, maa Capitainen tage Roret fra ham eller — trods sin bedste og strengeste Ordre — vente Skibets Undergang under hvilkensomhelst Retning, det enb tager. Unber saadanne Omstænbigheder at sigurere som Understyrmand er en mislig Post, og kan det ikke blive anderledes, kunde en bestandig Permission være ønskeligst. —

Dog nok om bore bunkle Ubsigter! Hvergang jeg tænker mig Dem i Deres nærværende Stilling og Virfsomhed, glæder jeg mig. En saaban Harmonie mellem Pligtforholdet og det hele inderligste Væsen og Sind er en skjøn og glædelig Sjældenhed.

Jeg har i Vinter læst be 2 sidste Dele as Henrik Steffens' „Was ich erlebte”. Uagtet han er mig noget for bred og blandt Andet dvæler mig alt for længe ved den iøvrigt mærkelige Unionsstridighed i den preussiske Stat — har Bogen bog i det Hele med Hensyn paa Aand og Tendents i høi Grab tiltalt mig. En saadan Sammensmeltning as den frieste videnskabelige som statsborgerlige Aand og as den æbleste Loyalitet er et Særsyn i vor adsplittede Tib. Hvor han synes at staae tilbage paa en ældre Tids Stadium er han igrunnen

kommens. 54ud over Samtidens Virvar. Min Sympathie med ham heri havde jeg allerede tidligere mærket nemlig 1838 da jeg udgav min „Renegat“ og da først læste Hans Novelle „Revolutionen“. Den Maade hvorpaa Han omtaler vor Konge og Dronning saavel som Hans Skildring af Kroningsfesten her, er særdeles smuk og interessant.

Jeg læser i denne Tib Atterboms «Svenska Siare och Skalder» — Hans Opfattelse af Svedenborgs Visionsvæsen og hele hunt besynderlige åndelige Phoenomeen, er åndrig og interessant, enten man kan bele Hans Anskuelse eller ikke. Corsarlapsen P. L. Möllers Beføg i Sorøe (i Hans Gæa) har De vel læst? af vore Nytaars- Productioner har Fortællingen „En Jøde“ interesseret mig for den anskuelige Fremstilling af den civiliferebe Jødes besynderlig tragiske Stilling blandt be saakalbte Christne. Heibergs „Urania“ maa De bebre kunne bebømme end jeg og de fleste andre Læfere. For Astronomer er den neppe videnskabelig nok og for Ikke-Astronomer altfor videnskabelig. Hans Beskrivelse over Tycho Brahes Slot og Indretninger paa Hveen er i høieste Grab nøiagtig og røber en grundig Begeistring hos ham for hiin verdensberømte Mand og Hans Virkfomhed. De famlede Beretninger om Sophie Brahe *) have ogsaa litterairhistorisk Interesse og bidrage til Kundskab om hiin Tids Liv og Sæber. Vi har læst begge Dele med Opmærksomhed; men et Underholdningsskrift — som det dog nok skulde være — er det ikke. — Tusind Levvel og be hjerteligste Hilsener til Dem og Deres fra Lucie og Deres hengivneste

Ingemann.

s. 55

Sorøed. 15de Sepbr. 1846.

I den Formobning, at D. N. i disse Dage opholder Dem i Plöen med H. M. Dronningen og der vil høitideligholde Kongens Fødselsdag, tager jeg mig den Friheb at sende Dem 3 Exemplarer af en Cantate, som vil blive udført her paa Academiet d. 18de, med Anmobning om, at De selv vilde beholde det ene Exemplar og overrække . H. M. Dronningen det 2det samt paa hvab Maade De maatte finde det meest passende vilde have den Godhed at besørge det 3die Exemplar tilstillet H. M. Kongen Kongens Foretagender i den sibste Tib har vakt stor ! Deeltagelse og megen Glæbe hos den banske Deel af Undersaatterne. Gid det maa lykkes ham fuldstændig at løsin ligesaa vigtige som vanskelige Opgave! For ! Dronningen maa Spændingen med hendes Brødre være smertelig, men henbes ophøiede Sjæl vil sikkert søre hende den rette Vei mellem Familieforholdene og Dronning-Forholdet.

At Nationalitets - Følelsen og Folke-Eenhebs-Ideen, i sin ædle men abstracte Skikkelse under de nærværende Omstændigheder, maae sremkalde en lidenskabelig Kamp med Statseenheds-Ideen og en Brydning med de beftaaende og lovlige Stats-Forholb, er begribeligt; men at man berover i hele Tydskland kan glemme Tingenes nødvendige historiske Orden og Nødvendigheden i Fredslntningers og garanterede Tractaters Urokkelighed, er en sørgelig Forvildelse.

Hauchs Stilling i Kiel er endnu dog taatelig, efter hvad jeg hører; jeg vilde dog neppe kunne ndholde den.

Den paatænkte Reform ved Sorøe Academie ventes. 56vi med Længsel; maatte Kongen nu kun faae Leilighed dertil under saamange vigtige Statsforetageuder !

Tusiud kjærltge Hilseuer fra Lucie. Bevar fremdeles hende og mig i Deres venlige Erindring.

Deres ærbødigst hengivneste
B. S. Ingemann.

s. 56

Plöend. 2den October 1846.

Kjære Herr Etatsraad Jugemann!

Dagligeu har jeg bebreidet mig at have tøvet saa længe med at sende Dem min hjerteligste Tak for Deres veulige Brev, og for den herlige Sang til vor dyrebare Kouges Fødselsfest i Sorøe. I Begyndelsen opsatte jeg, fordi jeg vilde høre Kongeus Mening om Sangen inden jeg tilskrev Dem, og det har ikke altid været let at faae Kongen i Tale her, hvor hau dagligen omgaves af saa Mange, og hvor hans Søster, Prindsesse Juliane, optog den Plads ved Taffelet, som ellers heldigen tilfalder mig. Seuere blev jeg saa ideligen forstyrret af Besøg og Formalitæts-Forretninger, at jeg sjeldeu kunde faae Roe at samle mine Tanker, mindre at bringe dem pact Papiret. Saaledes kom jeg igaar ikke videre end hertil; jeg fortsætter nu, den 3die October, i Haab om, at det bedre maatte lykkes mig i Dag. — Interessant har Reisen og Opholdet her, i adskillige Henseeuder været mig, men jeg ønskede det ingenlunde forlænget. Jeg har aldrig før erfaret hvad det var at see fjendtlig Ansigter omkring sig, at maatte veie hvert Ord man taler, at see venlige Physiognomier kun halvt skjule en dybt følt Ærgrelse, som ikke udtales. Og hvad er saa fornemlig Grunden til al denne forfærdelige Aufgeregtheit — tils. 57hele Tydskhedens Opvækkelse imod det fredetige Dannemark? — Holstenere kunne

ikke lide at faae en Prinds af det hessiske Huus til Hertug — af et gammelt ægte tydsk Huus! Forleden læste jeg i en tydsk Avis „man will die Trennung, um die Trennbarkeit zu beweisen.“ I et hannoversk Blad skrev man forleden meget klogt: „niemals gab es eine wohlfeilere Gelegenheit, glanzend den deutschen Patriotismus zn beweisen, als in der holsteinischen Sache, davon sind kraftige Beweise geliefert worden“. — Midt i al denne lidenskabelige Uroe for en selvskabt Jde, er det glædeligt engang igjen at læse om Åndens Seier i Videnskabernes store Rige. Jeg følte Hjertet udvide sig, med Tak til den Gud der gav den menneskelige Aand saadan Kraft, ved at høre hvorledes Astronomen Le Verrier i Paris, støttet paa sine Beregninger over Uranus Banens hidtil uforklarlige Afgivelser fra de Regler som alle vore andre Planeter troligen følge i deres beskrevne Baner, udfandt at der maatte existere en fjernere Planet i vort Solsystem, der indvirkede paa Uranus' Gang. Le Verrier forskede og regnede, indtil han i Begyndelsen af September sendte Prf. Encke i Berlin sin Beregning over det Punkt i Himmelummet hvor den useete Planet maatte findes. Encke har et 14 Fods Teleskop, og gjennem samme fandt han virkelig, knap en Grad fra det betegnede Punkt, sidstleden 23de Septr., rigtig Gjenstanden for Le Verriers utrættelige Beregninger. Den franske Astronom havde endmere beregnet, at den Planet, som i 217 .Aar skulde fuldbringe sit Løb omkring Solen, skulde have et Gjennemsnit af 3 Secunder. Ogsaa dette er befundet rigtigt. Jeg kan ret inderligen glæde mig i den Mands Sjæl, som saaledes seer en møisommelig Forskning fronet med iøinefaldende Beviis. Mon vor Ven Grundtvig ogsaa vil lee af denne Astronomiens Triumph?

s. 58Jeg glæder mig til at skulle see Professor Hauch naar jeg paa Mandag kommer til Kiel. Det har undret mig at han ikke er kommet her til Kongen. Harms, Michaelis, Hegewisch og Himly have været her. Hauchs Udeblivelse har vist ikke sin Grund i Mangel paa loyale Følelser, men snarere i hans store Beskedenhed. Det ; har glædet mig at høre at han bliver meget paaskjønnet i Kiel. Jeg siger som De, kjære Etatsraad Ingemann, jeg kunde, i dette Øieblik, ikke leve lykkelig i nogen holsteensk eller slesvigsk Bye. Saa deiligt her er paa Ploen, saa glæder jeg mig til at forlade disse uhyggelige Omgivninger. Dronningen har havt den Naade at tillade mig en Udflugt til Nørholm, hvor fortiden min Datter opholder sig tilligemed mine 2 Søstre fra Wemmetofte. „I Jylland vil De ikke høre Andet end Godt“ — sagde Kongen mig med et halv Suk, da jeg tog Afskeed med ham i Kellinghusen. Gud være lovet at Kongens Helbred holder Prøven ud; — hans milde Sind er ikke skabt for saadanne Gjenstridigheder.

Jeg var med Dronningen i Leiren iforgaars, vi saae en Revue og en Manoeuver, som Alt gik fortreffeligt. De fremmede Generaler roste Troppernes Holdning og Udførelse; Kongen holdt en smuk lille Tale til dem, og sik et mangefoldigt rungende Hurra. Paa Mandag kommer Kongen tilbage hertil, hvor Kronprindsens Fødselsdag feires den 6te. Den følgende Dag reiser Konge og Dronning til Neustadt, hvor Admiral Lutken venter dem med Hekla, som med Guds Hjelp bringer dem til fredeligt Land den 8de.

Saa vel Kongen som Dronningen have paalagt mig at hilse Dem meget for den smukke Sang, som har glædet Begge. Tillad at jeg endnu engang tør gjentage Dem min hjertelige Tak for samme. — Jeg seer af Avisen, ats. 59Roths atter have faaet Sorg. Vil De sige dem hvormeget jeg deeltager for dem, og hilse dem paa det venligste. Paa Jorden kan man ikke have Lyst at blive altid. Men Gud være lovet for hver en Glæde han skjænker her! deriblandt for det tro Venskab, som De og Lucie ville vedligeholde for Deres taknemlig hengivne

C. v. Rosenørn.

s. 59

Sorøed. 23 October 1846.

Høitærede Fru Overhofmesterinde!
Kjære Fru Rosenørn!

Jeg henvender mig først til Overhofmesterinden med Bøn om Overleverelsen af hoslagte Mæcenat-Exemplar af Wegeners Program til Hds. M. Dronningen, hvorhos jeg tillige anmoder D. N. om, at det vedlagte Exemplar til H. M. Kongen (som ellers Justitsraad Thiele pleier at besørge for mig) veb Deres Godhed, paa hvad Maade De maatte sinde passende, maa blive H. M. overleveret fra Sorøe Academie. Denne Bog om gamle Anders Wedel synes mig et ligesaa interessant som grundigt Bidrag til vor Litteraturhistorie og indeholder en ftor Rig- d bom af Notitfer til bet 16be Århunbrees Charaeteriftik; if jeg haaber ben vil finbe en gunftig Mobtagelfe. — Og ft nu neither jeg Blabet om og henvener mtg til ben fjeere Veninde. Først da hjertelig Tak for det sidste venlige Brev, for Deres godhedsfulde Besørgelse af min Sang og behagelige Meddelelse om dens gunstige Modtagelse. Hvab De meddeler om Opholdet og Stemningen i Holsteen svarer ganske til min Anskuelse deraf; det er en fanatisk Run, der nu har grebet hele Tydskland til at præke politisk Korstog mod Danmark. Vor Herre bringes. 60Forstand og Klarhed i de Hede Hjerner! Denne Generation vil neppe opleve den fuldkomne Udjævning af alle disse Misforhold. Gud give kun Kongen saa langt og kraftigt et Liv, at han kan fuldføre det store og vanskelige Eenheds- og Forligelses-Værk! Han erhverver sig derved en Christian Atterdags Navn i vor Historie.

Fra Hauch har jeg havt Brev efter hans Audients hos Kongen i Pløen paa Kronprindsens Fødselsdag og efter

hans Underskrift af de Kieler-Professorers Bøn om videnskabelig Lærefrihed, som han paa Grund af Forholdene umulig kunde undgaae ^{†)}, og som han meente Kongen heller ikke kunde optage unaadigt, idetmindste af den Grund, at Universitets-Docenterne deri satte sig selv de nødvendige Grændser og erklærede, at enhver politisk Virksomhed bør være sjern fra Universitetslærernes Foredrag. Hans Stilling Paa den rent videnskabelige Isoleerskammel blandt de voldsomt electriserede Colleger er vistnok høist genert; imidlertid siger han dog, at hvormeget han end forresten med Hensyn til Sindsro og Tilfredshed har tabt veb at henflyttes til de politiske Lidenskabers Brændpunkt, er han dog overbeviist om, at han kan virke paa en nogenlunde gavnlig Maade ved for sin Deel at holde over, at hiint Løfte til Kongen ikke svigtes og vaage over, at de videnskabelige Forhandlinger ikke blandes med Elementer, der mere høre hjemme i en politisk Klub. At der ere mange store Ord i Holstenernes Maade at tage det Hele paa, mener han nu, idetmindste synes ham deres Mod noget knækket siden den berygtede Affaire ved Norrdorff, s. 61 hvor mange tusinde Mennesker lode sig drive tilbage af en Haandfuld Soldater, uagtet man tidligere havde anseet det for afgjort, at her skulde det første Blod udgydes. — Med Guds Hjælp kommer det ikke til slige Yderligheder.

Jeg var anmodet om at forfatte Sungen til Kongens Modtagelse i Kjøbenhavn, men det var betinget, at man maatte undgaae Alt hvad der paa nogen Maade kunde støde Partiet i Hertugdømmerne. Dette fandt jeg umuligt, naar Sungen skulde have mindste Betydning og være et virkeligt Udtryk af Folkestemningen, som nødvendig ved denne Leilighed maatte være Glæde over det Retsind og den Energie, hvormed Kongen paa denne Reise havde hævdet Kronens Ret og Nationens Værdighed. Jeg mente at naar man kaldte Separatisterne et Parti, ad skilte man dem derved fra Folket, og naar man forudsatte Folket i Hertugdømmerne enigt med os, kunde man ikke fordre mere Skaansomhed mod Partiet, end at man an faae det for henrevet af en Vildfarelse, medens det dog igrunden var noget meget Værre. — Jeg fik dog en Sang, hvori jeg benyttede Vildmændene der bære det danske Vaaben som Shmboler paa de 2 oprindelig vilde Kæmpenaturer i de 2 beslægtede Folkestammer, der endnu knuge Spæret i Drømme som de vilde prøve Mod — men besinde sig og enes broderlig, naar Kongen løfter sit Skjold I Dagens Lys og udtaler det åbne Ord om den Eenhedens Pagt han vilde hævde. Jeg lægger maaskee en Afskrift af Sungen herved. Man var meget tilfreds med den; men turde ikke synge den fordi den dog maatte støde Partiet ^{*)}.

Det vil interessere Dem at høre, at der nu skals. 62trykkes paa den 3dte Udgave af „Valdemar den Store og Hans Mænd" i et Oplag af 2000 Epl.

Og nu Levvel og bliv snart futdkommen frisk! De kjærligste Hilsener fra Lncie og deres hengivneste

B. S. Ingemann.

s. 62

Sorød. 16de Novbr. 1847.

Jnderlig kjære Frn Rosenørn!

Dette lille Brev bliver maaskee meget gammelt inden det kommer til Dem. Jeg fender det nemlig idag til, Reitzel, for af ham at tilstilles Dem, naar den lille Bog, som medfølger, er heelt færdig. Exemplaret med den færskilte Titel beder jeg Dem venligst modtage til Dem selv — de 2 andre Exemplarer til Kongen og Dronningen haaber jeg De er faa fortræffelig paa mine Vegne at overrække Majestæterne eller tilstille dem paa bedste Maabe. Sknlde jeg sige Noget om Bogen, maatte det være Undstyldninger fordi den kun indeholder nogle „Kakkelovnskrogs-Historier"; men faalænge jeg har Hoved og Sind fuldt af Sorø Academie og dets Fremtid — fom jeg nu imidlertid har det bedste Haab om — har jeg ikke kunnet sætte mig ind i noget betydeligere poetisk Arbeide. Til at fortælle smaa Historier i Kakkellovnskrogen passer jo nu ogsaa bedst min Alder, medens enhver ny Tid kræver sine egne nye poetiske Ordførere. Dog for Dem vil jeg ikke besmykke min Dovenskab. Planer og Udkast til nye historiske Nomaner og andre større Arbeider har jeg nok af; men til deres Ubførelse favner jeg Frihed og ubholdende Jver — at mit fnngerende Directorat og mine 58 Aar alene er Skyld deri, tør jeg dog ikke paastaae.

Af Smaahistorier, fom de tilsendte, kunde jeg endnus. 63fortælle en heel Deel hvis de maatte tiltale poetiste Læsere. Del er egentlig kun 3/4 Bind i Arketallet. De skulde have henligget tit Bogen kunde blevet en 16—17 Ark; men naar Noget bliver gammelt i min Vult, taber [jeg let selv Jnteressen derfor. De kjærligste Hilsener fra os begge til Dem og Deres!

Deres hengivneste

B. S. Ingemann.

s. 63

Sorød. 19de Marts 1848.

Meb dette lille Brev til der fra Reitzel blive sendt D. N. et Par Exemplarer af min Sørgefesttale ^{*)} her, hvoraf

jeg beder Dem have den Godhed at beholde det ene og overrække den elskværdige Dronning Amalie det andet. Det var mig færdeles kjært, at jeg fik Leilighed til at sige et offentligt Ord til Kong Christians Minde — tildeels i Modfætning til hvad der var sagt i Skriftet om Thronskiftet ^{**}). Det blev hørt her med Deeltagelse. Wegeners Program har De vel faaet fra Grev Knuth. Som Overdirecteur besøger Han nu Sligt. Tak for sidste ventlge Glimt, jeg saae af Dem! — De hjerteligste Hilsener fra Lucie og Deres

hengivneste
Ingemann.

s. 64

Amalienborgd. 28de Marts 1848.

Kjære Etatsraad Ingemann!

Med den hjerteligste Taknemlighed har jeg modtaget Deres skjønnne Sørgetale over vor uforglemmelige Konge, hvem Herren kaldte til fig i et saa beleiligt Øieblik. Maa vi ikke takke Gud at endog vor Sorg over Hans Bortgang havde Rum, og uforstyrret Ro for alle Ufredens Tanker, inden den Storm reiste sig fom nu brnser hen over Europa. Den elskelige Christian den Ottende var Fredens Mand og alle gode Ånders Ven. Han drog bort i Fred til Salighedens Egne! Men hvorledes vilde Hans milde Hjerte have fundet fig i de haarde Forholdsregler fom nu maa gribes — hvorledes kunde Hans kongelige Høihedssind have bøiet fig under Nødvendigheden af paatvungne kraftige Raadgivere ved sin Side? Naar man eftersporer vor Herres Veie med de skrøbelige Mennesker, saa seer man med Beundring hvorledes, i Hans vise Styrelse, Hjul og Drev skulle passe til hinanden.

Det er en forunderlig Bevægelsens Tid! hver Dag, hver Time næsten, bringer nye overraskende Efterretninger. Hvad siger man hos Dem til Alt det her skeer. Mange — i de høiere Classer her i Byen — ere vrede paa Bardensleth, som om Han kunde have stemmet fig mod Tidens vældige Strøm. Jeg trver vi maa takke ham, at Han har været med at fætte den ene Dæmning, der endnu, med Guds Bistand — i nogen Tid kan modstaae det lavere Democraties altopslugende Bølger. Vi takke Bardenfleth og de ny Ministre, næst Gud, at intet Blod er flydt i Gaderne, at ingen uværdig Handling har plettet den nye Friheds Banner. At Grev Wilhelm Moltke yder det nye Ministerium sin Bistand beviser Hans Wdelfinds. 65og sande Fædrelandskjærlighed. Hans Navn er en Garanti for Alle der ønske det gode Bestaaende Varighed. i Grev Knuths folkelige Sindelag er bekjendt, og Hans Dygtighed. Tschierning, hvis Optræden vakte størst Forundring, viser sig allerede at være Øieblikkets rette Mand. Der er Kraft t Hans Foranstaltninger, Tiden kræver Jil og tillige Besindighed; man figer Han har allerede udrettet Meget. Lehmann er reist til London og Paris, for at skaffe os Bundsforvandte — mere yndede end Russerne.

Jeg har besøgt vor gamle Ven Stemann: Han saae munter og vel ud, skjøndt Han sad med indsvøbte Been i i sin Lænestoel. — „Jeg vilde just ikke have føgt min Afskeed, men naar man giver mig den, saa kan jeg ved mine 84 Aar være vel tilfreds dermed.“ Jmellem os sagt, haaber jeg at Staten ikke skal savne Hans vife Raad, skjøndt de ikke mere lyde gjennem Hans Mund. Men Han maa jo ikke synes Bardenfleths Ven, ligeover for de andre afskedigede Ministre. Hans Raad veilede ogsaa mig, med Hensyn til min elskede Dronnings Stilling, der i dette Øieblik ikke er gunstig. Kongen er meget god og venlig imod hende, men Folkestemningen er svært imod, paa Grund af hendes Brødres Opstand — for ikke at sige Forræderie. Massen af Folket der endnu altid bevæger sig i uroltge Hobe paa Gaden om Aftenen, har havt Dronningen eu Demonstration tiltænkt. Den er hidtil blevet afvendt, Gud være evig lovet. Dronningen har ogsaa virksomme Venner i alle Klasser. Stemann raader at Hun maa forblive rolig her i Palaiet, og for Alting ikke fjerne sig — man vilde sige, Flugt tilkjendegiver Skyld. Hun er, Gud være priset, fattet og rolig, og mild stemt selv imod dem der vilde hende ilde, hun begriber nu Grunden til deres Uvillie.

5

s. 66Min Dronning har paalagt mig at takke Dem venligst for det Tilsendte — saavel Tale som Sang. Det er hendes Trøst og bedste Opmuntring at læse Alt det i Hædrende som siges til hendes elskede Vens dyrebare Eftermæle.

Maa jeg ogsaa sige Dem ret hjertelig Tak for de venlige Linter fom ledsagede Deres Gave. Jeg anbefaler mig fremdeles til Deres og Lucies kjærlige Erindring. Lad Dem ikke skræmme af Rygter fra Amalienborg, som endog ængste vore Venner i Byen. Det lyber altid Værrer i Afstand. Gud vit være med den fromme Dronning og hendes tro hengivne Omgivning. Men smertelig er hendes Stilling nu til Brødrene, fom ikke have villet deres eget Vel, og ikke have havt Skaansel for Søsteren. Endnu engang anbefaler fig Dem hengivenst Deres taknemlig forbundne

I. C. v. Rofenørn.

s. 66

Sotød. 30te Marts 1848.

Kjære Fru Rosenørn!

Deres kjære venlige Brev var os ret til Opmuntring og Beroligelse i den uhyggelige Stemning, man i denne Tid bestandig lever i, og under Bekymringen ogsaa for Deres og den fromme agtværdige Dronnings nærværende Stilling. Rygterne om raee Udbrud af en uvidende og lidenskabelig Almue, som kunde være krænkende for Nationens Ære og saarende for Dronningen, havde ogsaa naaet til os. Gud skee Lov, at be dog ere ugrundede! Ogsaa for Hauchs i Kiel have vi været i Uro. Det var dog vist rigtigst om de indtilvidere reiste her hjem. Den slesvigholsteenske Ære, under hvis Beskyttelse des. 67 danske Familier skal være sat — synes mig allerede ved saa megen Usandhed og Meened uden Kredit. Det er frygteligt hvor denne Borgerkrig griber sorstyrrende ind i faamange Familieforhold. . . . Al fredenter Virksomhed standser. Nu tænke ogsaa de Soranske Studenter paa at drage i Fricorpser med Armeen. Stemningen er saaledes i krigersk Henseende god. Krigsfolket drager muntert afsted og der er megen Begeistring for dem. Ved en Krig, som den nu begyndende, er der dog ogsaa den Forbandelse, at den fædrelandske Begeistring ved Følelsen af det brudte Halvbroderforhold bliver bitter — den eneste Trøst vi kan have, er at vor Sag er reen og retfærdig for Menneskene, — for Gnd have vistnok baade Venner og Fjender Uret — men den der greb til Sværdet og lokkede Armeen derovre til Frasalld ved List og Usandhed, Han har nu Ansvar. Det lader til at blive en blodig Kamp. Mange Aars gjensidige Drillerier og det fæle Nationalhad synes mig gjør enhver anden Udsoning end den blodige, umulig. Forresten maa vel tilsidst den enropæiske Politik komme til at afgjøre Spørgsmaalet.

Den Enighed og Krast, der nu her dog viser sig, anseer jeg for en Følge af Christian den 8des Modenheds-Princip. Kræftskaden kunde ikke fordeles, den maatte modnes til Operation. Nu fommer det an paa at gaae Operationen igjennem og at den bliver grundig.

Paa Organisationen af det nye Sorø Academie har nu Jngen Tid at tænke. Monrad haaber jeg dog vil holde paa Christian den 8des sidste store folkelige Beslutning og Conf. Hansen tænker jeg bliver Amtmand etsted. Man nævner Sorø; betroede man ham da Academiet? Det vil jeg dog ikke tænke paa. Vorherre hjælpe os Alle! kun han formaaer at bringe noget Godt ud af alt det Onde, der skeer og fremdeles kan skee! Gnd velsignes. 68og bevare Dem og Deres saavel som den fromme gudhengivne Dronning! Deres hengivneste

5*

B. S. Ingemann.

s. 68

Sorød. 28de Febr. 1849.

Kjære Fru Rosenørn!

Jeg kommer denne Gang til Dem med et Eventyr, som i Slutningen af det mærkelige Aar 1848 havde en befriende Virkning paa mig selv, midt under vore patriotiske Lidelser og det store enropæiske Frihedsvirvar. At Digtingen ikke har kunnet unddrage sig Tidsbevelserne vil De see — den Idee, Tiden kæmper for, tildeels iblinde, maatte jeg lade min Eventyrhelt følge med Kjærlighed og Begeistring. For at han kunde finde hvad han

søgte, lod jeg ham følge sine anende Drømme, men medgav ham de Følgesvende, som jeg desværre troer vore Frihedshelte tildeels mangle. Jeg lod ham først bekæmpe det Uhyre, som gjør saa Mange gale paa Veien til det store Maal — først gennem Forgangenhedens og Tilblivelsens Verdner lod jeg ham finde det Lyksalighedsland, hvorfra Kjærnen til det nye friske Liv nødvendig maa hentes. Hvorvidt Forsøget lykkedes, hvad han fandt — og hvad Haab og Trøst han hentede hos vort Århundrede, vil jeg ikke forud paapege. Faaer De Tid og Ro og Lyst til at følge ham, haaber jeg, De bliver enig med mig i Resultatet.

Hav den Godhed at overrække den ædle Dronning det vedlagte mæcenat-Exemplar fra mig. Det kan vel neppe undgaaes at hun med Gudmund vil komme til at tænke paa sine Brodres Sjæle, naar hun læser om de kolde visnede Fingre — dog den Smerte har vi Alles. 69meer eller mindre i vor Tid — thi de mangfoldige Menedere, der nu forstyrre vor Ro, ere jo ogsaa vore Brodre.

Gud give den Tid maa komme da vor Tids uhyre Dissonantser maae opløses i den store evige Kjærligheds Grndaccord!

Gud velsigne Dem. Lev vel! kjærlig Hilsen fra Lucie, og Deres

hengivneste
B. S. Ingemann.

s. 69

Amalienborgd. 16de April 1849.

Tilgiv mig, kjære Etatsraad Ingemann, at jeg har ladet saa lang Tid gaae hen, inden jeg har takket Dem for Deres kjære venskabelige Brev, og for det interessante Eventyr, som De havde den Godhed at sende mig. . .

Dette var nu mine private smaa Sorger, men hvor lidet er det imod den store, rystende Ulykke, som har rammet vor kjække Marine^{*)}. Jeg kan ikke uden blødende Hjerter, tænke mig de Mennesker i Fangenskab — som saaledes overvandt ved uberegnelige Vanheld! Det eneste Anker som holder oppe i den Nød, er Troen paa Gud, som har fundet en saa stor Ydmygelse nødvendig, for maaskee at kalde mange Sjæle til sig, der kunde staae Fare for at gaae under i Tidens Vantro! Det er tunge sorgelige Tider vi leve i: Gud hjælpe os Alle til at gaae dem vel igjennem, uden at Hjertet forhærdes i Bitterhed og Nag til vore overmandige, uretfærdige Fjender. Man maa ofte minde sig selv om Herrens Ord: „De havde ingen Magt over os, naar Gud ikke havde givet dem den". Gud staae os bi i denne, og i al vor Nød! Kjendte De Marinens Veteran, den 90aarige brave Admiral Holsten? Det er rørende at tænke at den Mand — en af de gamle Skjærtorsdags Velte, tog sin Dod over denne Skjærtorsdags Vanheld — han græd ved Efterretningen om de stolte Skibes Forlis, de brave Søfolks Lidelser — 8 Dage efter sov han hen, men i sin Dod smilede han atter, og tog kjærligt Afsked med Enhver af sine Omgivende Børn og Borneborn. Captain Hohlenberg af Land-Staten, som sprang i Luften med Linieskibet — formodentlig fordi han ikke vilde forlade det brændende Skib, før han havde seet sine Soldater landsatte — var en Pleiesøn af den gode gamle Admiral, for hvem man havde skjult Efterretningen om hans Død, den han dog ahnede, da der ikke kom Brev fra ham. Er det ikke høist sørgeligt at tænke at den hele Ulykke med Skibene kunde have været forekommet, dersom General Krogh, som det var ham paalagt af Krigsministeren, havde underrettet Paludan om, at den tidligere Plan at virke mod Eckernførde fra Landsiden — var opgivet formedelst den store indtrængende Styrke af tydske Horder. Det retfærdiggjør Paludan, som handlede efter Ordre, under Forudsætning af en combineret Angrebsplan, der betydelig vilde have formindsket Faren for Skibene — men hvad skal man dømmes om Kroghs Letsindighed og Læssøes Distraction? — Forlad mig, jeg kan ikke komme ud af de sorgelige Betragtninger. Gud styrke os, og hjælpe Danmark ud af sin store Trængsel!! — Jeg skal hilse Dem og Deres Lucie fra vor tjære Dronning. Hun takker Dem meget for den tilsendte Bog, som hun strax begyndte at læse med megen Interesse. De førgelige Krigsbegivenheder forstyrre hendes blide Sjæls Fred, s. 71 hun længes saa inderlig efter en fredelig Udjevning. Om 3 à 4 Uger drager hun med sit Hof til Sorgenfri. Endnu har jeg ikke begyndt at længes derefter, da Luften sædvanlig er kold, og Nattefrosten holder Plantelivet i Svøbet. Kommer De ikke herind med Lucie til Udstillingen; den er i Aar meget smuk. Jsær har Marstrand leveret fortreffelige Arbejder fra sit sidste Ophold i Kunsternes Hjem. — Den Stemmannske Familie længes ogsaa efter at see Dem herinde. Jeg skal hilse meget fra Augusta, jeg samtalede med hende en Times Tid idag, medens min Dronning underholdtes af det værdige gamle Wgtepar. Geheimraaden seer næften ungdommelig rask ud og fandt sig meget smigret ved Dronningens venskabelige Besøg. Min Datter anbefaler sig til Deres og Lucies venlige Erindring. Begge ville De, det tør jeg haabe, med sædvanligt Venskab ihukomme

Deres taknemlig hengivne
C. v. Rosenørn.

s. 71

Sorød. 1stc Juli 1850.

Kjære Fru Rosenørn!

Hermed fender jeg Dem et Exempl. af mine „fire nye Fortællinger", som jeg ønsker maae tiltale Dem, tilligemed et stadseligt Mæcenat-do. til mulig Overleverelse i Deres kjære Dronnings Haand, hvis De troer, at ikke den første Fortælling „De sidste Herrer af Gervansborg" vil faae hende ved de umiskjendelige Ligheder med Hertugens Forhold. Min Prinds Emils Charakter troer jeg dog er langt honettere, end Hertugens, og saa mildt kunde jeg aldrig have behandlet den Forræder. Jeg benyttede kun nogle Motiver af hans Liv til psykologisk Udvikling af en Landsforræder, som man kunde have Deeltagelse for. Jeg er tilbøielig til at see noget Dæmonisk i de Lidenskaber og Laster, som udhule og ødelægge selv bedre og undertiden oprindelig æble Naturer. I Fortællingen „Skolekammeraterne" har jeg saaledes villet fremstille det Dæmoniske i Beruselsens Aand, hvorved ligeledes en bedre Natur gaaer tilgrunde; men De vil see, at jeg dog i begge disse mørke og tildeels vilde Natstykker har søgt en førsønende Opløsning paa Dissonansen. Et Forsøg i en tildeels ny Retning, den humoristiske næsten comoediagtige Fortælling vil De sinde i „Christen Blok's Ungdomstreger".

Venligst Tak for det sidste kjære Gjensyn! Skade at jeg ikke oftere kan see Dem og tale med Dem som i gamle Dage. Naar De engang bliver træt af Hoflivet vilde jeg ønske De vilde flytte her til Sorø igjen. Vi skulde da endnu have nogle smukke Alderdomsdage her sammen og De skulde hjælpe mig ind igjen i Stjernebetragtningen.

De kjærligste Hilsener til Dem og Deres Børn fra Lucie og

Deres inderlig hengivne
B. S. Ingemann.

s. 72

Sorgenfrid. 20de Juli 1850.

Jeg takker Dem ret hjerteligen, kjære Etatsraad Ingemann, for den smukke Rose De sendte mig med mine Børn — venlig Erindring fra en svunden Tid! Den siger mig, ligesom Deres og Lucies kjærlige Breve, at den svundne Tid ikke er udslettet af Deres Hjerter. Ofte tænker jeg med Savn og Glæde tilbage paa mit Opholds. 73i Deres Nærhed — men den Tid der er gaaet kommer ikke tilbage — her paa Jorden! Jeg kan ikke, som De saa venligen yttre, tænke paa atter at flytte; dertil er jeg blevet for gammel, for træt. De vilde maaskee neppe ret kjende mig igjen, fra den Tid da der endnu var Liv og Virksomhed i mig. Naar jeg nu skal tænke mig paa ny i svundne kjære Forhold, saa er det med nye, gjenvakte Kræfter — i det nye Paradiis — hvor Alt hvad der var skjønt og herligt her, opstaaer i forhøiet og forædlet Glands. Jeg tænker og drømmer mig saa ofte did, at ofte, maastee for meget, Glandsen af det Nærværende hensvinder for mig. De maa dog ikke troe at dette er en sygelig Anstuelse; tvertimod, mit Helbred er i Sommer saa godt, som det i Folge min Alder kan være. Det er kun Trætheden der minder mig om Forvandlingen.

. . . Endnu en hjertelig Tak har jeg at bringe Dem for Deres nyeste Åndsfostre, som De var saa venlig at sende mig. Ifølge den muntre Grundtone i min Ånds-Organisation, har rigtig nok Christen Bloks Ungdoms-streger tiltalt mig meest — skjøndt dog allermeest den orientalft poetiske deilige Digtning fra Bosphorus.

Jeg har ikke kunnet overlevere vor kjære Dronning det hende tiltænkte Exemplar. Dersom De, som jeg, havde seet hende igaar, med det stirrende Blik, de halv tilbagetrængte Taarer, den møisommelige indre Kamp for at bevare Fatning — det var Hertugens Fodselsdag! — saa vilde De have følt hvilken smertelig Streng der berøres i Deres Herrer af Gervansborg. Oprigtig maa jeg tilstaae Dem, kjære Ven, havde De, som i gamle Dage kunnet forelæst mig Fortællingen utrykt, saa vilde jeg have bedet Dem, at lade den forblive utrykt til efter Caroline Amalies Død. Nu er det skeet, og jeg sørger, s. 74saavidt jeg kan, at hun ikke skal høre noget om, at den er udkommet.

Forlad mig min Oprigtighed — det gjør De vist, Venner maa jo tale Sandhed til hverandre. At jeg i Dem og Lucie har sande Venner er mig en frydelig Tanke. Fremdeles som hidtil, anbefaler jeg mig til Deres venlige jhukommelse, mig og mine 3 Born, med den oprigtigste Taknemlighed og Hengivenhed.

I. C. v. Rosenørn.

s. 74

Sorød. 30te Juli 1850.

Naar De modtager dette Brev som kan betragtes (som en Fortsættelse af Lucies) har De med Guds Hjælp, frisk og glad her oplevet den Fødselsdag, som det forekommer mig De har troet at skulle høitideligholde i en anden Verden. Lad os kun glæde os til hiint Fredens og Frihedens sande Liv, medens vi takke Gud for ethvert Livsaar ogsaa i denne deilige Verden! Gid De endnu i ligesaa smukke, men fredeligere Sommere end denne, maa glæde Dem ved Livet og Kjærligheden i Dem og omkring Dem!

I disse Dage ånde og leve vi kun med vor mageløse Hær paa gamle Dannevirke. Gud give nu det store Fjendskab maa have udblødt sig og en retfærdig Fred maa være tilkæmpet. Vorherres evige Tanke vil naturligviis seire tilsidst. Jeg haaber vist, at vi kæmpe for den og da maae seire med Gud! Jeg priser den Ungdom lykkelig, der kan tage virksom Deel i denne store Kamp. Dens Indtryk paa mig maa nødvendig asspeile sig i hvad der i disse Aar udgaaer fra min Pen. De store Skygger i Tidens Livsbilleder søger jeg at opfattes. 75i Åndens forsonende Lysning. Det mener jeg ogsaa har været Tilfældet med min Prinds Emil — dog derom har Lucie allerede sagt omtrent hvad jeg ogsaa mener. Det er en tragisk psychologist Skildring af en oprindelig ædel Natur, der maa blive sin egen Nemesis, hvis den virkelig er, hvad der her er forudsat. Var han min Broder, kunde jeg ikke ønske ham en lykkeligere Opløsning paa hans mørke forvirrede Livsforhold, end den jeg har fremstillet.

Og nu Gud give Sandheden Seir og os Alle Fred i den Kjærlighed, der er større og mægtigere end alle Dæmoner i Verden!

Jeg læser i denne Tid i Humboldts Kosmos for at holde Tanken og Forestillingen i den kosmiske Sphære. Dog til rigtig at løfte os ud over Endelighedens Uklarhed maa der vistnok en mægtigere Hæver — og den har vi, Gudskelov, ogsaa!

Tak fordi De faa kjærlig bevarer mig i Deres Erindring! gid jeg stedse maa fremstaae deri med ftørre Lighed med hvad der i min inderste Natur tilhører Åndens og Sandhedens Verden!

Deres hjerteligst hengivne
B. S. Ingemann.

s. 75

Sorød. 28de Septbr. 1850.

Kjære Fru Rosenørn!

Om nogle Dage vil der blive bragt Dem en lille Bog fra mig ved Rei*el. Det er en Novelle, der spiller i Årene 1847—48 og 49. De vigtige Tidsbegivenheder, som vi Alle have seet dem fra det stille Hjem, ere heri optagne som Baggrund i et Billede af Privatlivet. s. 76 Jeg har naturligviis ikke kunnet skaane Augustenborgerne i en tro Skildring af Stemningerne og Tilstandene. Der for sender jeg intet Ex-emplar til vor ædle elskværdige Dronning, som vistnok maa saares ved ethvert Billede fra denne Landsforræderiets og Oprorets Tid. Skulde hun erfare Tilværelsen af denne Bog og dens nærmeste Forgjænger, vilde jeg kun ønske hun vidste hvor kjært, reent og smukt hendes Billede staaer for mig, medens jeg som Dansk enten maatte opgive min Virksomhed eller skildre Tiden og dens Skygger med sande Farver.

Jeg haaber hun og De har det saa godt som det i denne Tid er muligt. Med vort bedste Haab til Gud og vor retfærdige Sags Seier — see vi dog det blodige Spil med Danmarks Liv og Fremtid endnu langt fra at være endt. (Ved Angrebet sidst ved Midsunde skal jo baade Hertugen og hans Son Valdemar have været med. Ingen Dansk kan skaane de Forrædere.) At jeg dog intet blindt Had nærer til hele det tydske Folk og dets Aand — vil den ny Bog vise. Grundtvig gaaer alt for vidt i sin „Dansker“.

Naar De har læst min „stumme Frøken“, og engang faaer Leilighed til at skrive mig til, skal det glæde mig at høre hvad Indtryk den — uden Hensyn paa nogensomhelst Personlighed — har gjort paa Dem.

De kjærligste Hilsener til Dem og Deres Børn baade fra Lucie og Deres

hjerteligst hengivne
B. S. Ingemann.

s. 77

Sorgenfrid, 19de October 1850.

Jeg takker Dem ret hjertelig kjære Etatsraad Ingemann, for Deres venskabelige Brev, og for den glæderige Nydelse Deres elskværdige „stumme Frøken“ har bragt mig. Det er en skjøn Idee at lade Sjelens dybe Følelse gjennembyrde Tungens Baand. Figurlig talt skeer det jo altid saa, og at det kan skee i den legemlige Verden finder jeg saa hoist sandsynligt. De Minder som De i denne interessante Roman har opbevaret af de mange karakteristiske smaa Træk, der levendegjøre Anskuelsen af vore bevægede, i mange Henseender opløftende sidste 3 Aars Tildragelser og Charakter vil bringe disse klarere for Efterverdenens Øine. Min Stine sagde i den Anledning at det vilde blive moersomt om nogle Aar at gennemleve denne Tid paa nye, ved Hjælp af Deres talende Stumme. Det gjør mig virkelig ondt for vor kjære Dronning, at hun ikke kan dele den Fornøielse som vi Andre have nydt i Selskab med Strandbyes elskværdige Beboere. Den hele Fortælling vilde vist interessere hende meget, og hvad deri udtales om hendes Nærmestes Færd er jo noget hun ofte har hørt. Imidlertid da det altid maa give hende et lille Stik i Hjertet, er det bedre man skaaner hende derfor. Tydskerne ville kunde læse Deres Fortælling uden Nag, og maa virkelig være Dem Tak skyldig for skaansom Behandling. Oprigtig maa jeg tilstaae Dem, kjære Ven, jeg har endnu altid ondt ved at hæve mig til dette upartiske Standpunkt. Galden vil ofte løbe over, især mod Preusserne, hvis falske nederdrægtige Politik vil blive en Skamplet for den Regjering til evig Tid. At slutte Fred med Danmark for at faae sin Skibsfart frie, og derefter paa alle Maader at undersløjte den oprørske Landsdeel, for at faae den efterhaandens. 78draget fastere ind under sin Indflydelse, og til Slutning erobre den; det er et skjændigt Rævestykke, som rigtig nok ikke er uden Exempel i Preussens Historie: Polens Deling og Schlesiens Erobring ere Sidestykker dertil; dog forekommer mig den nærværende Preusserkonge den sletteste, fordi han vil hykle med christelige Følelser, der umulig kunne boe i hans falske Hjerte.

Den almægtige og gode Gud har skjænket os saa øiensynlige og gjentagne Beviser paa sin Miskundhed og hjælperige Naade. Til hans Bistand kunne vi fortrøste : os fremdeles, det er jo hans Maade at lade det klareste : Lys fremstraale efter det dybeste Mørke, for at vi ret tydeligt skulle see, at Hjælpen kommer fra ham! . . .

Endnu engang min hjertelige Tak, og Bøn om vedvarende vennehuld Erindring.

Hengivenst I. C. v. Rosenørn.

s. 78

Sorød. 2den Jan. 1851.

Kjære gode Fru Rosenørn!

Gud velsigne Dem i det nye Aar! hjerteligst Tak for Deres trofaste Venskab i saa mange foregaaende! Ogsaa inderlig Tak for det kjære skriftlige Besog Nytaarsaften! Det erindrer os altid om de smukke Dage, vi havde sammen her i Sorø. Det glædede mig ret, at min „stumme Frøken" havde tiltalt Dem og Deres Datter. Preusserkongens Politik seer jeg ikke i noget bedre Lys, end De; men det Folkehad, Krigen fremkalder, vilde De visselig ikke have, jeg skulde næret ved min Fremstilling. I det Stykke mener jeg min gode Ven Grundtvig gaaer altfor voldsomt frem som Dansker. Hans Iver for den ubetingede Frihed (baade til Ondt og Godt) baade is. 79 Trykkefrihedssagen og i den saakaldte Troesfrihedssag kan jeg heller ikke billige. Hvad der i den Grad forarger Folket, som Spandets Forslag, maatte vist en folkelig Rigsdagsmand stemme imod, selv om Forslaget var theoretisk og principmæssig det allerrigtigste. I denne Sag er jeg enig med Clausen og Mynster. Krigen synes mig desværre at kunne blive en 30 Års-Krig, med den vedvarende Svig, der taales i alle Fredsunderhandlinger. Den eneste Stormagt, jeg stoler paa, er Vorherre.

Et Par smaa religiøse Sange, som jeg i den sidste Tid har skrevet, vil De finde i dansk Kirketidende — en Pilgrimssang ^{*)} og en Julesang, hvortil Musiken, to gamle meget smukke Melodier, tillige er meddeelt. I dem begge er det det Glædelige i Christendomsbevidstheden, som er sremhævet — ved Theodor Fenger eller Cand. Brandt vil De vist lettelig kunne erholde de 2 Nummere af Kirketidenden, dersom De ellers ikke seer den. Og nu et hjerteligt Farvel for denne Gang med de venligste Hilsener til Deres Børn og den nye Datter, som det ogsaa glæder mig at erindres af med saa megen Velvillie.

Deres hengivneste
B. S. Ingemann.

s. 79

Sorød. 3die Decbr. 1852.

Kjæreste Fru Rosenørn!

Om nogle Dage vil De gennem Reitzel modtage en Julehilsen fra mig med et Exemplar af min nye Roman ^{***)} s. 80 tilligemed et andet Exemplar, som jeg vil bede Dem have den Godhed at overrække H. M. Dronningen fra mig. Jeg vil haabe hun ikke vil tage Anstæød af Nogenting deri. Da den indeholder Livsbilleder og mest i Fædrelandet i Tidsrummet 1840—1852, maa naturligviis Hovedbegivenheden i denne vor vigtigste historiske Nytid være berørt med uførdulgt Beskuelse af Danskhedens Ret mod Tydskhedens Løgnsystem og Oprørets Falskhed; men deri antager jeg hende fuldkommen enig med os andre Danske. En Hentydning til de unævnte Partiførere findes i 3die Deel Side 55 de 2 sidste Linier og Side 56 de 3 første Linier. Kast dog et Blik derpaa før De afleverer Bogen og see om deri kunde være Grund til at holde den tilbage! Dersom den læses høit for hende kunde jo det Par Ord springes over.

Det skal nu glæde mig hvis Bogen maa tiltale Dem og mine andre Åndsfrænder. Dens Grundide vil maaske først blive klar, naar dens sidste Blad er læst; men saa maa den ogsaa kunne staae klart for Sind og Øie, jeg har derfor slet intet Forord tilføiet. Jeg fornøier mig nu til i denne nærførestaaende Juletid at kunne drage mine Venner ind i det tildeels landlige Selskab jeg kommer med. I 3die Deel vil De gjenfinde mine Spor i Udlandet fra min Reiselyre, som jeg ikke troer ret Mange af mine gode Landsmænd med Deres Liv og venlige Deeltagelse har fulgt. Skulde De finde formentlige Træk af nogen bekjendt Personlighed i en enkelt Character, nemlig den gamle Professor X ^{*)}, saa vil jeg blot bemærke, at det intet heelt Portrait er og at de anførte Livsforhold kun forsaavidt tilhøre Tiden, som de med poetisk Frihed ere udsprungne af dens Aand.

s. 81 De hjerteligste Hilsener fra Lucie som fra mig selv. En ret glædelig og velsignet Juul.

Deres hengivneste
B. S. Ingemann.

s. 81

Amalienborgd. 3die Febr. 1853.

Jeg haaber, kjære Herr Etatsraad Ingemann, at De maa have hørt af Andre, at jeg i 6 Uger har været Patient, af den kjøbenhavnske Epidemie, Grippen, og i 3 Uger har været indespærret for dermed følgende Øiensygd, der gjorde mig skriftlige Samtaler nmulig: jeg seer endnu kun daarligt, og De maa tilgive hvis Skriften bliver utydelig. Men nu kunde jeg ikke længere udsætte Forsøget, at bringe Dem min hjerteligste Tak for Deres i ' elskværdige Landsbyebørn. Min Datter har forelæft mig Bogen, medens jeg selv var indskrænket til det simpleste. Haandarbeide, Spind og Strikning. Stine bringer Dem sin hengivneste Tak, i Forening med min. Vi have Begge fundet opmuntrende og meget morende Underholdning ved de nye Bekjendtskaber i Landsbybørnenes Kreds.

Den gamle Professor er fortræffelig, jeg har hørt af Folk der havde kjendt Weise at man gjenfandt meget af hans geniale Individualitet i Deres Prof. X. Jeg har endnu ikke hørt Dronningens Mening om Deres Roman; der er vist Intet deri som kunde berøre hende ømfindtlig. Frøken Andresen forelæser Bogen for Dronningen, men Hendes Majestæt har i den senere Tid været saa beskjeftiget med at ordne sit Bibliothek, at den meste Tid og Opmærksomhed har været henvendt paa Bøgernes Idre og smagfulde Indlogering i de prægtige Egetræess. 82Bogskabe. Saavel disse som Lænestole, Læse- og Skriveborde, Speil- og Dør-Rammer ere i fuldkommen gothisk Stil. Det er den forreste af Dronningens daglige Stuer, nærmest Blomster-Cabinettet, som er saaledes decoreret. Deres Buste staaer paa en Egetræes Søile, ved Siden af Skabet som gemmer Deres Bærker, ligesom Øhlenschlægers ved hans Skrifter. Grundtvig vogter Dannevirke ved Siden af sin Dansker. Biskop Mynster og A. S. Ørsted have ogsaa Plads i det Samfund af høie Ånder. — Men hvad siger De om Grundtvigs haarde Apostrophe imod Ministeriet? *) Med al Wrbødighed for Digter- og Apostel-Aanden, troer jeg dog mere paa Bluhmes, Carl Moltkes, Hansens og Sponnecks Evne til at ordne vore politiske Forhold. Det er haardt nok at Tænkerne og de Lærde nøde os til at haabe paa den sundere Sands hos Bondepartiet. Man siger nu at disse klogere Bønder begynde at ønske Godseiere ind i Rigsdagen, de begynde at ane i dem de naturlige Beskyttere af Landets Bel og Styrke imod Udlandet. Det lærde Partie finder i sine Theorier, at Danmark kan være stærk nok til at staae imod alle europæiske Magter! Det synes ogsaa at være gamle Stemanns og Wegeners Mening.

6

. . . Denne Vinter, der har syntes saa mild, tager Mange med sig. Jeg haaber og ønsker inderligen at den maa være uden skadelig Indflydelse paa Deres og Lucies Helbred. Vil De give hende min hjertelige Hilsen, og Tak for hendes kjære Brev. Min Datter anbefaler sig dem Begge til venskabelig Ihukommelse i Forening med Deres taknemlig hengivne

I. C. v. Rosenørn.

s. 83

Sorgenfrid. 4de August 1853.

Kjære Etatsraad Ingemann!

Det er seent jeg fremkommer med min hjertelige Tak for Deres venskabelige Bilag til vor kjære Lucies sidste Brev til mig. Men maaskee veed De at jeg har brugt en Brøndcur; jeg har drukket Emservand i 5 Uger, og skjøndt den Cur bekommer vel, saa er den langt fra at være oplivende. Hele Formiddagen — efter at have spadseret henved 3 Timer om Morgenen — gaaer man i en indvendig Døs, som absolut ikke maa gaae over til Søvn. Og hvorledes skulde jeg byde Dem et søvngt Brev? Baagne ere vi nu, vækkede til en Art Forfærdelse over vor Herres alvorlige Hjemsøgelse over Kjøbenhavn *).

Ikke kan det negtes, at der har været megen Letsind, Forfængelighed, og hos Mange — Vantro og Gudforglemmelse. Tør vi ikke haabe af Guds uendelige Godhed, at det er et Kald han lader udgaae til de Tankeløse? Man hører virkelig i denne Tid saadanne Ytringer, hvor man ikke ventede dem.

For dem der have stræbt at berede sig, vel i Skrøbelighed, men i Alvor og Gudhengivenhed, til den Overgang som vor Herre Christus har lovet os skulde være til det Bedre, indseer jeg ikke at Cholera kan have noget mere afskrækkende, end enhver anden Art af Sygdom; den gjør i det mindste kort Proces, og det er en meget reel Fordeel. Jeg troer at hvad der gjør denne Sygdom saa frygtet, er at den meier bort en masse. Denne Egenskab har dog igjen sin Fordeel, for dem der saa nødvendig ville stilles ad. Mangen Philemon og Baucis eres. 84her nedlagte i den samme Grav. Den værste Følge af den grupperede Dødsform synes mig imidlertid at være den, at et stort Antal Børn indvies til den sørgelige Skjæbne, at vandre Livets første, ellers sorgløse Aar, uden deres naturlige Beskjemere og Opdragere.

6*

Jeg tvivler alligevel ingenlunde om, at den alkjærlige Fader i Himlen, som retfærdigt og viseligt afveier Alles Kaar, og som er Enkers og Faderløses altid vaagne Forsørger, ogsaa vil staffe Raad i denne Nød, og åbne Menneskers Hjerter til at antage sig de Forladte. To af Præsterne her i Nærheden, Doctor Kalkar og Pastor Gad arbeide i Forening med nogle Damer paa at fremkalde Asyler i større Stil for nogle af de forladte Børn. I den Hensigt at forebygge den Udbredelse af Cholera hos de Fattige, som Mangel af kraftig Næring foranlediger, har Frøken Rosen med nogle Huusmødre i Lyngbye, understøttet og veiledet af et par agtbare og rige Bønder, forhen Fattigforstandere, indrettet en Bespiisningsanstalt i Lyngbye, som vist vil virke meget gavnligt. Frøken Rosen søger saaledes, i hæderlig Virksomhed, at dulme sin Sorg over Faderens Død. Han kom til Byen til sin Søns Bryllup, tog tilsyneladende vel herfra, var ikke søsyg underveis, men døde dog i Segeberg af Cholera to Dage efter sin Hjemkomst.

Synes De ikke, kjære Ven! at jeg hellere maatte have ladet Pennen hvile endnu lidt længere, end at

Vilhelmine Heise, 1838-1912, *Brevveksling mellem B. S. Ingemann og Fru J. C. v. Rosenørn*,

underholde Dem med al vor „vaagne Sorg“.

Til Slutning maa jeg dog give Dem den Forsikring, at vi her ere vel, skjøndt Sygdommen har fundet Vei til Lyngbye. Jeg haaber, den tør ikke nærme sig Sorø. Derimod kommer jo nu Jernbanen? Jeg haaber Gud forunder mig engang at rulle hen ad Banen og personligen at kunne bringe Dem — maaskee — en bedre Underholdnings. 85end den, hvormed idag anbefaler siig til venlig overbærende Erindring

Deres hjertelig taknemlige
I. C. v. Rosenørn.

s. 85

Sorød. 8de Aug, 1853.

Kjære Fru Rosenørn!

Det glædede mig ret at see et Livsog Venskabs-Tegn fra Dem i denne Bratdødens Tid, og see Deres sunde christelige Beskuelse af denne vistnok for Mange yderst sørgelige Prøvelsens Tid; jeg mener ikke dem, der døe, men dem, der leve og maa begrave deres Kjæreste saa pludselig og sommesteds Alle paa een Gang. For Mange er vistnok den korte Overgang en Lykke — og ethvert oprigtigt Philemon- og Baucis-Par lykønsker jeg ogsaa, naar de nu følges ad; nogen Alvor vcekkes vel ogsaa, hvor den før slumrede, og Vorherre slipper vist kun sin asiatiske Dødsengel herhid af vise og kjærlige Grunde; men den formørker dog uhyggelig denne vor ellers smukke Sommer. Vi, som have seet saa mange deilige Sommere, have lettest ved at betragte denne som den sidste her, medens vi see ud til de talløse endnu skjønnere, vi have i Sigte. Vorherre gjøre det nu kun ret lyst og klart i de Sjæle, som ingen Tro og intet Haab har om Livets store Sammenhæng og Uendelighed! Jeg holder undertiden en lille Præken for Folk om Livstraaden, hvis friske jordgrønne Begyndelse vi holde saa fast paa, som kunde den virkelig briste eller- slippe i vor Haand, medens den dog er fastknyttet til den himmelblaa Traad i det uendelige, uoprullelige Nøgle, s. 86vi har faaet i Haanden ved vor Fødsel og faaet Øie paa t i vor Daab.

Gud styrke og velsigne Dem og Deres i denne og alle følgende Sommere, as hvilken jordisk eller himmelsk Sol de faa skal belyses! Det samme ønster jeg vor ; ædle Dronning! Her ere vi endnu Gud skee Lov friske : og freidige.

Deres hjerteligst hengivne Ven
B. S. Ingemann.

s. 86

Sorød. 1ste Jan. 1854.

Kjæreste Fru Rosenørn!

... Ja, Gud give det nye Aar ikke maa ligne det gamle — det var uhyggeligt, hvis det ikke var grueligt — dog det var sagtens fornødent saaledes — store skjønne Lysninger saae vi jo ogsaa i dets Mørke. Det var en Krig med den Livssjende, der kun kan kæmpes imod med ' åndelige Vaaben, med Guds frygt, Videnstab og moralsk Kraft og — Gud skee Tak! vor tredobbelte Hær — Præster, Læger og „Hjertets stille Heltinder“, blev ikke til Skamme. Jeg vedlægger en Sang, hvori jeg har udtalt min Beskuelse af denne Dødskrig. Den er bleven brugt ved flere Bazarer til forladte Børns Forsørgelse og ved nogle „Takkefester“ for Plagens Ophør i Kirkerne. Saaledes i Liunge; derfor er Psalmemelodien tilføiet i dette Aftryk — skjøndt ikke efter Choralbogen men paa Keempevisetonen: „Der stander et Slot i Østerrig“. Jeg holder ellers med Berggreen i, at man ikke skal indføre verdslige Toner i Kirken, og — tilføier jeg — derved tillige gjøre Kirken til Raner af Folkelivets verdslige Eiendom. Mormon-Sværmeriet beklager jeg ogsaa. Dets. 87er et af vor nye Friheds sørgeligste Offre — bog derfor tør jeg ikke ønske nogen Tilbagegang, selv hvor man har gjort Fremskridtene sjælelemlæstende — paa Høiderne er enhver Tilbagerullen dræbende. Jeg haaber „Miraklet i Baghaanden“ skal føre os lykkelig frem. Nu Gud velsigne Fædrelandet med alt hvad det har af Godt og Elskværdigt — navnlig Dem med vor fjære Dronning — og alle Deres! — Jeg er Træet, som ikke bar Frugt og skulde omhugges, men fik Lov at staae et Aar endnu og faae Gjødning — maatte det saa hjælpe!

Deres hjertelig hengivne
B. S. Ingemann.

s. 87

Sorød. 24de Mai 1854.

Kjæreste Fru Rosenørn!

Gjennem min Forlcegger vil De med det Første modtage 2 Exemplarer af min lille „Confirmationsgave“, eet til

Dem selv, og eet til vor elskelige Dronning, som jeg beder Dem have den Godhed at overrække hende. Den lille Bog er uagtet dens Titel og Bestemmelse: efterhaanden at komme i Hænderne paa den confirmerede Ungdom — dog langt fra bleven saa folkelig i Tonen og Fremstillingen, som jeg havde ønsket. Den kan snarere betegne de Ældres Tilegnelse af Børnelærdommen og Troeslivet. Jeg har derigjennem udtalt min hele nuværende Beskuelse og Opfattelse af Troen, Bønnen og Sacramenterne, saavel som, i den saakaldte Hustavle, givet et lille Billede af Gudsriget i Folket og det christelige Husliv. Denne Udgave kommer først til den dannede Læfeverden, for at Bogen siden, hvis den finder Indgang i Sindet, maaskee i en meget mindre Folkeudgave, is. 88Virkeligheden kan blive „Folgeblade til Luthers Catechismus“ og gjennem Præsterne finde Indgang til de virkelig Confirmerte i den yngre Slægt; hos Flertallet er Confirmationen desværre kun den lovbefalede Jndførelse i Verden. Det lille Sangværk har i længere Tid heelt opfyldt mig og klinget i mig baade Nat og Dag. Det var nær blevet min Svanesang; men Vorherre holdt sin Haand over mit Hoved (eller egentlig under det) og tog Stødet fra det vigtigste Organ, medens felv Skulder og Arm bleve ubrudte og nu efterhaanden lader til at blive brugbare igjen^{*)}. Den velsignede Lucie har lagt alt Andet tilside, for at gjøre mig dette Jnvadlidliv til en mild og i mange Maader glædelig Tilstand.

Psalmebogens Revision har jeg endnu Intet hort om fra Ministeriet, mulig har Orsted, ligesom Mynster, Betæneligheder og stiller Sagen i Bero, og før jeg veed hvad der ønskes foretaget, veed jeg ikke om det er Noget jeg kan eller ønsker at paatage mig. At forandre eller lappe paa Andres Psalmer har jeg hverken Lyst eller Kald til. Roskilde-Conventets Psalmebog kunde man gjerne antage som den er. Det samme Princip maa dog følges, og enhver forskjellig Retning i Kirken maa være tilfreds ved at sinde sine Psalmer deri og taale Modpartiets. Med den hele Psalmebog bliver Ingen tilfreds — jeg ikke heller; men naar Revisionen, som jeg troer, kun skal indskrænke sig til at fjerne unødvendige Forandringer i de bedste gamle Psalmer, og beholde hvad der er valgt as de nye, synes Foretagendet mig ikke saa vanskeligt: Hovedsagen er at enhver dansk Christen kan finde deri hvad han søger. Og nu Lev vel! kjære Veninde! Des. 89hjerteligste Hilsener ogsaa til Deres Børn fra Lucie og Deres hengivneste

B. S. Ingemann.

s. 89

Sorgenfrid. 8de Juni 1854.

Ret af Hjertet takker jeg Dem, kjære Etatsraad Ingemann, for Deres saa venlige Brev, og for de tilsendte opløftende og skjønne Catechismus-Sange, som jeg dagligen læser ved min Morgen-Andagt. Hendes Majestæt Dronningen har paalagt mig at bringe Dem Hendes Tak for den velkomne Gave. Jeg seer den lille Bog ligge i hendes Arbeidskurv, hvorfra hun vist oste i Løndom tager den frem — hun læser daglig i Luthers Bibel, og ofte i hans Prækener, de digteriske Følgeblade til hans lille Catechismus — vor dyrebareste Børnelærdom — ville slutte sig herligt til denne Dronningens kjæreste Læsning.

Det glæder mig saa inderligt at den virkelig fromme Dronning har denne sikke Modgift mod al den Gift hun daglig kan indfuge af de mig faa forhadte lange tyske Aviser. Jeg troer Hendes Majestæt betragter det som et Pligtarbeide at læse al den politiske Brøvl. Hun er en varm Beundrer af det frie England, og troer derfor at dets Politik absolut maa have Ret imod det conservative Ruslands. Hun kan ingenlunde dele min Synsmaade, at Keiser Nicolaus strider for den christne Troe, imod Islams Vantroer og Undertrykkelse. At just det Folk som troer sig varmest for Christendom — og den Monark hvis Titel forudm var den Allerchristeligste, skulle slaae sig til Riddere for Korstog imod undertrykte Christne det er mig en sørgelig Gaade, der meer ends. 90noget andet beviser denne Tids Fordærvelse og forventde Begreber. Hvad vilde Frankerigs hellige Ludvig, og Englands løvemodige Fører af Korsbanneret have sagt til et saadant Frafald! — Desværre ogsaa hos os viser Tidens Forkeerthed sig stærkt i den ulyksalige Sammenblanding af Politik med religieuse Begreber. Har De bemærket af Tirsdags Berlingereren, hvorledes en unævnt Digter i sin falske Begeistring, anraaber Pintsens Hellig Aand at skjænke Grundlovens Berusede — ikke det hellige Ord — men den mægtige Røst, for at deres Nonsens kunde lyde vidt ud over Verden. — Gamle Grundtvig har ikke faaet nok af Rigsdagsvrøvl — det gjør mig ondt at han atter skal plette sin Hæder. Ogsaa for vor Ven Professor Rothe gjør det mig ondt at han vil spille Resterne af sin svage Stemme i den politiske Kamp. Jeg seer han vil stille sig for Århuus. ... En særdeles opbyggelig Handling bivaanede jeg med Hds. Majestæt Pintsemandag — vi hørte den nye Biskops^{*)} Ordination og hans fortreffelige Præken. Sikkert vil det paa ham blive opfyldt, hvad Brammer valgte til sin Text i Ordinations-Talen: Herren vil sende Eder Hyrder efter sit Hjerte. Meget har jeg beklaget den uheldige Anledning til Deres og Lucies Udeblivelse fra Charlottenborgs Udstillingen — men jeg har takket Gud inderligen som bevarede Dem fra alvorligere Følger af Faldet. Mit Helbred begynder at rette sig lidt — men jeg plages daglig af en Art Svimmelhed, som ikke tillader mig, længe ad Gangen, at bruge Hovedets Organer. Hjertet er friskt, og med det fulde Hjertes varme Følelse henlever jeg Deres og den kjære Lucies

trofaste taknemlige Veninde
I. C. v. Rosenørn.

s. 91

Sorgenfrid. 10de Juni 1854.

Sorø. 17de Novbr. 1854.

Kjæreste Fru Rosenørn!

Jeg skulde før have besvaret Deres venlige kjære Brev, Psalmesangen vedkommende, hvis jeg ikke fra Morgen til Aften havde næret som sastbundet til dette Arbeide, og siddet begravet i Psalmebøger, som jeg skulde sammenholde med hverandre for at tilbageføre de gamle Psalmister saa tro som muligt i deres oprindelige Skikkelse, uden at de dog skulde staae for os som de Billeder i Kirkerne, man heller faae henflyttede til Museerne. Det historiske og antiqvariske Hensyn bør her nødvendig underordnes Hovedøiemedet — Opbyggeligheden og den kirkelige Anvendelse. Meget, som ved en alt for stor Naivitet fremkalder en blot adspredende antiqvarisk Morskab, mener jeg man helst maa opsøge i Litteraturhistorien og de fuldstændig bevarede Original-Udgaver. Men i dette Punkt er det vanskeligt at komme tilrette med de antiqvariske Rigoister.

Dog jeg skal ikke plage Dem med alle de Bryderier, jeg har havt med de forskjellige Partier i Psalmesagen. Nu vil jeg kun ønske at jeg har fundet den rette Middelvei mellem alle Aderlighederne og kun fastholdt hvad der virkelig kan opbygge. Psalmebogen bliver efter sit Hele uforandrede Anlæg en ny Kingo-Brorsonsk Psalmebog med et tilstrækkeligt Element af det Bestaaende for den Deel af Menigheden, der til samme har knyttet sin Børnelærdom, samt med en saadan Repræsentation af den nyere Psalmedigtning, som Psalme-Committeen — uden personlig Deeltagelse af nogen i Sagen interesseret Psalmedigter — har fundet passende. Salig Mynster vilde ingen Psalmedigter have med i Psalmesagen, da enhver saadan — som han siger — naturligviis vilde have Forkjærligheds. 92for fine egne Psalmer (see Hans Levnet). Deri giver jeg ham Ret: Enhver maa nødvendig fympathifere med fine egne Følelser; men at han i Anvendelsen af denne Sandhed har havt Uret, føler jeg mig forpligtet til at godtgjøre. Jeg har derfor ikke optaget andre eller flere af mine egne Psalmer, end de, der allerede af Conventet vare optagne. Kan Nutidens Psalmedigtning blive gammel og holde sig levende, faaer den nok ogfaa sin behørig Plads i Kirken; desuden er den sande Kirke jo ogfaa endeel større, end alle de tilsammen af Kalk og Stene, og den har ikke sin Psalmebog i eet Bind.

Jeg er nu færdig med det Hele og indsender idag mit Arbeide til Ministeriet. At man vil lade Sjællands Biskop yttre sig derom finder jeg i sin Orden, og jeg har foreslaaet, at han indleder Psalmebogen i Kirken med en Fortale, som kirkelig Autoritet. Og nu et hjerteligt Levvel, de venligste Hilsener til alle Deres! Jeg forbliver

Deres hengivneste
Ingemann.

s. 92

Sorød. 17de Sept. 1855.

Kjæreste Veninde!

Gjennem Rei*el vil De i disse Dage have modtaget 2 Exemplarer af mit Digt „Tankebreve fra en Afdød“. Det ene er med Tilskrift til Dem felv og det andet beder jeg Dem have den Venlighed at overrække H. M. Dronningen fra mig med en yttring af min allerunderdanigste Hengivenhed, fom jeg heller vil betroe til Deres venlige Mund, end til den kolde Staalpen. Hvorvidt dette Billede af en vildtfaret Aands Vandring gennem en Tomhedens og Ensomhedens Ørk til Paradiset i de Dødess. 93Rige nu vil tiltale de fromme æble Sjæle, som jeg henstiller det for, vil fornemmelig berve paa, om de Forestillinger om det Hinsidige, jeg ganer ud fra og tildeels felv troer at kunne forene med Skriftens yttringer om Hades 3: det usete Sted, ikke favne den Klarhed og Skjønhed, deres egen Phantasie og fromme Følelse har afbildet hin store Sjæleverden med. Det paradisiske Mellemrige vil De først sinde betegnet paa de sidste Blade af Digtet, og Veien til hint Troens Hvileland — maa vist være kort eller lang efter enhver Sjæls Modtagelighed for Freden i Gud og det sande evige Troesliv.

Min Opfattelse af Opstandelseslæren og min Opposition mod alt, hvad der lugter af Liig, i Åndernes Verden, saavelfom mod Sjælesøvn og den hedenskjødiske „Underverden“ vil sagtens ikke sinde Medhold hos nogle af mine forresten gode Venner i den Kirke, jeg ogsaa bekjender mig til, men som jeg dog troer der er et Par skumle Kroge i, som høilig trænge til at renses og klares. Det mærkede jeg ved Revisionen af Kirkepsalmebogen, hvori jeg naturligviis ikke var berettiget til at røre ved hvad der endnu gjælder som dogmatisk og kirkeligt. Hvad der var mig piinligt at maatte lade staae i Psalmebogen (navnlig i de ellers smukke Psalmer om Død og Opstandelse) har jeg netop i dette Digt benyttet Digtningens Frihed til at udtale mig om, ligesom jeg i min Confirmationsgave allerede havde hentydet dertil i Sangen om Legemets Opstandelse og det evige Liv.

De, som begejstret seer opad efter de kjære Dødes Sjæle, og kun føler Dem frit opløftet til den almægtige Himlens og Jordens Skaber ved det åndelige Opadsblik, De vil neppe med Lindberg og Maywahlen holde fast paa den underjordiske Sjæleverden og paa Kjødets materiel-physiske Opvækkelse af de jordiske Kirkegaarde, s. 94medens Dogmet om Personlighedens og Organisationens Fornyelse i en høiere åndelig Legemlighed er og bliver os af den høieste Betydning og Vigtighed. At Christus er Verdens Frelser (ikke blot

Jordens og Menneskenes) og at selv Dæmonerne (de faldne Engle) og de fortabte Sjæle endnu ikke ere fordømte, men kunne føres til Frelse før Dommens og den endelige Afgjørelses Dag er ligeledes en Mening, fom De maaske vil finde forenelig med Skriftens lære og uadskillelig fra Forestillingen om Guds Barmhertighed.

Det Kjætteri, som man kalder Apokatastasis er jeg faaledes noget tilbøielig til; men jeg anseer det for christeligst med Hensyn paa den meget yndede evige Fordømmelse at holde sin egen Dom tilbage og henstille det store Spørgsmaal til den eneste og evige Dommers Barmhertighed. I dette Kapitel vil Grundtvig og hans Skole neppe blive enig med mig. Grundtvig felv ellers meget bedre at komme til Rette med, end Grundtvigianerne, at sige, naar Ingen af dem ere tilstede og ved Deres ubetingede Ja og Amen opløfter ham paa Profetstolen.

De kjærligste Hilsener til Dem og Deres Datter fra Lucie og Deres

hjerteligst hengivne
B. S. Ingemann.

s. 94

Sorgenfrid. 21de Octbr. 1855.

Det maa forekomme Dem heel besynderligt, kjære Etatsraad Ingemann, at jeg i faa lang Tid har tilbageholdt Dem min Tak for Deres smukke Digt, og for Deres venstabelige Brev — og jeg maa derfor begynde med ats. 95sige Dem at jeg i fire Uger har oæret syg. Vel ikke andet end Forkjølelse, men dog i Begyndelsen saa betagende, at jeg torde virkelig ikke læse om Mellemtilstanden, af Frygt for at jeg kunde være nær ved at gjøre personligt Bekjendtskab med samme — skjøndt De veed nok jeg troer ikke derpaa.

En Nat drømte jeg noget meget forvirret, jeg saae min Hjerne og saae den voxe og udvides — den forekom mig brun og blød — paa engang saae jeg deri med ganske siin Guldskrift den lille Bøn, som jeg engang forfattede ved Harpens Toner til en Astenhymne-Melodie — jeg troer jeg har engang meddeelt Lucie den. Den lyder saaledes:

O Fader see ned
Til mig med Din Fred!

Og naar paa Dit Kald
Henvandre jeg skal,
Din Engel mig send —
Som bære mig trygt
O Fader! did hen,
Hvor fri for al Frygt
Jeg skuer Havn
I Frelserens Favn!

Lovpriser Dit Navn
I jublende Engles Chor!

Denne Tanke der saa ganske stemmer med Slutningen af Deres 50de Høimesse Psalme:

„Frelser, Du gjør Afmagt stærk;
Kalder Du til større Værk
Glad jeg Svagheds Jid forlader,
Følger Dig til Kraftens Fader. ”

den bragte igjen Ro i mine Feberdrømme. Ogsaa vaagen er den min Trøst og min faste Støtte, naar den dunkles. 96Overgangs mystiske Rædsel truer at overvælde den svage physiste Natur.

De maa dog ikke forstaae mig saaledes, kjære Ven, at fordi jeg ikke selv kan fatte Troe til Deres poetiske Mellemtilstand, jeg derfor ikke skulde kunne paaskjønne Digtets Værd — som Digt. Jeg har læst det med megen Interesse; ligeledes min Datter. Hun sandt stor Behag i den mesterlige Kunst hvormed De har fremstillet Rummet, som et tomt og dog befolket Rum, hvor man hverken kunde troe sig paa Jorden eller i Himmelen. Hendes Majestæt Dronningen har med stor Deeltagelse ladet sig forelæse Deres Tankebreve. Jeg skulde overbringe Dem Hendes Tak for Tilsendelsen. Hos hende sandt især den Forestilling megen Indgang, at Tanken efter Sjælens Adskillelse fra Legemet, skal gaae tilbage og ligesom opsøge sine gamle Veie og Afveie. Dronningen nærer ellers, i sin christelige Troe, endnu fastere end jeg, den Overbeviisning, at der ikke vil blive Sjælen afkrævet Regnskab, hverken for Ord eller Handlinger, naar vi grundigen have tilegnet os Jesu Christi frelsende Forsoning. Denne Tro kan, efter min Mening, bane Vei sor en særdærvelig Tryghed: men jeg haaber at Dronningen i sit troende Hjertes Uskyld, vil kunne bære den ustraffet. Hendes Majestæt

beskjæftiger sig, siden Pastor Ibsens Død, med det Ønske at saae en Sjælesørger, efter sit Hjerte, til Lyngbye. Pastor Rørdam i Mehren er hendes meget agtede Ven; det skulde glæde mig at Dronningen maatte see sit. Ønske opfyldt, dersom Rørdam, faa nær ved Politikens Brændpunkt, maatte holde sig udenfor dens fordærvende Indflydelse.

Vor gode fredelige Arveprinds er kommet ubevidst, midt ind i dens Virvar. Han har slet ikke havt til Hensigt at forstyrre Forfatningsloven i dens Gang, og jegs. 97er forvissat han vil ikke hindre en lovlig Friheds Udvikling naar han bliver Konge; han har kun villet bevare sig sin naturlige Thronfølgeret ukrænket. Man kunde have taget den Sag langt roligere — men Sagen er at den overmægtige Scheel har troet ganske at kunne oversee Prindsen, han og det onde Princip ved Thronen har derfor villet hævne sig, da man ikke kunde tvinge Prindsen og Prindsessen til Alt hvad man vilde sætte igjennem. Danmark gjennemgaaer en sørgelig Crisis — Gud sende os sin Bistand! hvor ofte har Han ikke gjort det! Han alene kan afvende Følgerne af det meget demoraliserende der nu gjør sig gjeldende. De kjender dog det smukke portugisiske Ordsprog: Gud skriver lige paa de skjæve Linier.

Gjerne vilde jeg ogsaa have skrevet til Deres dyrebare Lucie i Dag — men mit svækkede Hoved ti ærter nu stærkt. Med det første skal jeg sende hende min hjertelige Tak for Kjært Brev. Imidlertid anbefaler jeg hende og Dem, min Datter og mig til venskabelig Erindring. Altid med hjertelig Høiagtelse

Deres hengivne
I. C. V. Rosenørn.

s. 97

Sorød. 24de Octbr 1855.

Kjæreste Fru Rosenørn!

Den lange haardnakkede Forkjølelse haabe vi nu De har saaet Bugt med, og at vi med Guds Hjælp endnu med taaleligt Helbred og frisk Sind ret ofte skulle sees og vexe venlige Ord sammen paa denne Side det store Mellemrige. Naar De siger, at De ikke troer paa en Mellemtilstand, mener De vel derved kun den mørkes. 98eller taagede Skyggeside af den første hinsidige Tilværelse, hvoraf Paradiset kun staaer for Dem, som det sande forjættede Land; men felv dette Paradis, hvor Herren felv lovede den troende Røver at være med ham — og hvor vi i Jesu eget Hadesbillede om den rige Mand see Lazarus i Troens Hvileland („Abrahams Skjød”) — hører jo med til det Sjælenes Mellemtilstandsrige, som nødvendig maa vcere til og vedvare til Dagenes Ende — til den sidste store Forklarelsens Dag, naar Gud er „Alt i Alle”. For de Sjæle, der uden Tro forlade Jorden og for dem der forlod den for Christus blev Menneske, maa der jo ligesaa nødvendig være en Overgangstilstand, hvori de kan optages blandt de Troende, inden den retfærdige Dommer vil og kan dømme deres Billie og Stræben — og heri synes mig ligger Nødvendigheden baade i en bælgmørk og en skyggeagtig Sphære paa Beien til det Paradis, hvor felv de frelste Sjæle gennem en efter vor Maalestok vist uendelig Udviklings-Sphære skal nærme sig til Forklarelsens Paradis (hvad Skriften kalder Himmerige, Guds Paradis, Herlighedens Rige). See faaledes mener jeg vi nødes til at troe hvad der er nødvendig Forudsætning for og Følge af Det, der allerklarest er os åbenbaret.

7

Dog hvorledes vi end tænke os Overgangen have vi Gud skee Lov, hvad De faa smukt drømte, Forvisningen om det evige Liv i Gud — Livet i Faderen og ved Sønnen og Ånden indskrevet i vore Sjæle.

At De venlig følger Digteren, selv hvor De tænker Dem de Sphærer, han gennemfarer, ganske anderledes, skjønner jeg paa. Jeg paaskjønner ligeledes den Deeltagelse hvormed vor kjære fromme Dronning har ladet sig Digtet forelæse. Hendes Anfkuelse af Dommen og Regnskabet for de Troende har vist sin Hjemmel i Joh.s. 99Ev. C. 5 V. 24. Dertil har jeg ogsaa hentydet i min Confirmationsgave, p. 45. Kun Trygheden i en død Tro er farlig, men vist ikke i en levende, og i Guds Fred er der jo ingen Fare. Jeg holder saaledes med Dronningen.

De sidste politiske Bevægelser, navnlig Arveprindsens Vægning ved Underskriften sorstaaer jeg ikke Grunden til.

I alt Fald ønsker og haaber jeg med Dem at Portugisernes Mundheld vil blive os ligesaa klart, som det er sandt: at „Gud skriver lige paa de skjæve Linier”.

Venligst Hilsen til Deres elskværdige Børn som til Dem selv fra Deres hengivneste

B. S. Ingemann.

s. 99

sorød. 2den Jan. 1856.

Kjære trofaste Veninde!

Lad mig gjøre Lucies Ord *) Fru) til mine, idet jeg med suldt Hjerter takker Dem baade for det sidste og mange søregaaende Aar og ønsker Dem Lykke og Velsignelse til alle tilkommende! ja visselig! jeg glemmer ogsaa en rig Skat af venlige Ord og skønne, æble Tanker, som jegs. 100takker Dem for og som tidt dukke op for mig, naar jeg staaer for Deres kjære Billede ved vor Havestuedør og lader mit Blik glide fra Dem udover Sø og Skov og tilbage til Dem igjen med Erindringen om den Tid, da De faa gjerne vilde være min Beilederinde paa den store ophøiede Stjernehimmel. Den lille Sommerfugl, De gav mig (til at vifte Støvet af Digterpennen med Psychevingen) ligger endnu paa mit Bord, og hvad der i al den Tid udstrømmede reent gennem Pennen fra Aand og Hjerter har De kjærlig modtaget og bevaret. Ikke engang med min „Afdøde“ gjør jeg en Undtagelse; thi vilde De end Intet vide af hans Skygge-Mellemtilstand, som Dem og Deres Aand uvedkommende, faa er jeg dog vis paa, De har fulgt hans endelig klarede Blik udover Vildfarelsens Skyggeverden til „Troens Hvide Land“, det Paradis, hvor alle Guds Børn skulle mødes i Kjærlighed og Fred og hvor Guds billedet i vore Sjæle skal udvikles til Forklarelsens store Morgen. Der glæder jeg mig engang til at møde Dem — og vil Gud, endnu mangengang her. Gud velsigne Dem og Deres!

7*

Deres hjertelig hengivne
B. S. Ingemann.

s. 100

Sorø. 2den Jan. 1857.

Kjære høitelskede Veninde!

Lad mig ogsaa takke Dem ret hjertelig for det os faa kjære Nytaarsaftensbesøg, som vi allerede iforveien glædede os til og som altid faa venligt bringer os de gamle Dage i Sorø ihu, naar jeg fulgte Dem hjem og fik Underviisning i den store Stjernebog. Digtet om „Stjernehimlens Symbolik“, som faaledes udsprang afs. 101 Deres og Deres Broders Henpegen paa Ophiochus *) har jeg just fornylig havt Fornøjelse af; af og til træffer jeg dog ogsaa en Stjernekirger, som med Varme og Deeltagelse gaaer ind derpaa. Forresten gaaer det vel dermed som med Alt hvad der hos mig er Symbolik ligesom „de forte Riddere til „Guldæblet“. Det udadvendte haandgribelige Menneskeliv holder man kun af i Almindelighed. Siden jeg var i Hades med min „Afdøde“, er det gaaet mig som den bortførte Proserpina, da hun havde nydt Granatæblekerner hos Pluto. Jeg kan ikke ret komme tilbage fra det store Rige, hvor dog igunden den hele Menneskeslæggt kun findes, medens den her farer i Generationer forbi, som Reisende paa Veien til Banegaarden. Jo kortere et Stykke Vei man har tilbage til det store Banetog, vi skal med, jo vigtigere synes mig Fremadsblikket med Vorherres Lys for Øie, og jo mindre synes mig Alt hvad der ligger bag ved os, selv om med — med en underlig almindelig Skuffelse — kalder dets Indhold Mennestelægts Historie, medens det kun er dens Fortale og vor første Barndomshistorie.

Har De læst Biskop Lutrups efterladte Skrift om „Erindring Gjenkjendelse og Gjenforening efter Doden“. Jeg er enig med ham i Hovedsagen. Hans Fremstilling har mig dog for meget Prædikeform, jeg holder meer af Betragtningen, naar den ligefrem undersøger og godtgjør. Han antager med Føie øiebliklig fornyet selvudviklet Organisation og fortsat Udvikling, men skjæler ikke heller skarpt mellem Overgangstiden til Fuldvendelsen — og den rette Fuldvendelsens Evighed selv. Det løber i Eet for ham, som næsten for alle vore Præster siden Reformationens. 102— Nu et ret lykosaligt Nytaar og venligst Hilsen til alle Deres! Bestandig Deres hengivneste

B. S. Ingemann.

s. 102

Sorgenfrid. 27de Mai 1857.

Kjære Etatsraad Ingemann!

I Aar, mindre heldig end ifjor, kan jeg ikke personlig bringe Dem mine bedste Ønsker i Anledning af den 28des frydelige Gjenkomst. De ville derfor tillade mig at sende disse fattige Linier der skulle repræsentere min Datter og mig hos Dem, og sige Dem hvor inderligen vi bede til Gud, at Han vilde bevare Dem Sundhed og Livlighed i de kommende Aar, og Deres dyrebare Lucies Helbred og skønne Tilfredshed. Med sand Glæde glemmer jeg Billedet af Dem Begge, som jeg saa Dem sidst i Kjøbenhavn: ved at see Lucie ved Afskeden, staae der i Vinduet, saa kjærlig og elskelig, forekom det mig at Årene aldeles ingen Magt havde udøvet over hendes Udseende. Flere end jeg have fundet hende saa smuk — jeg kan nok sige Dem det, selv vilde hun maaskee smile lidt vantroende. Bor Ven Andersen yttrede just nylig samme Mening: ogsaa han maa som jeg, nøies med Pennens Hjælp for at bringe Dem sine gode Ønsker. Han vilde igaar begive sig til sin Ven, Charles

Dickens, der ventede ham paa sit Landsted ved Themsens Bredder, med sin Kone og 8 Børn. Skade at Andersen ikke kan forelæse sin Roman for den Forsamling af engelske Venner. Vel er Bogen oversat, men Digteren kan ikke forelæse det engelske, ligesaa lidt som Dickens kan forstaae det danske.

. . . Lueie har vist med Glæde inddrukket den [indtraadte] sydlige Luftning? mig bedøvede den næsten, mens. 103jeg vogtede mig vel for at klage. Med Tilfredshed gjorde jeg den Erfaring at jeg, i min kjære Dronnings Følge, kunde gennemkrydse den ny smykkede Dyrehave i alle Retninger, uden at Bevægelsen skadede mig.

Maaskee tør jeg derefter haabe, engang i Sommer at befare Sjællands Jernbane og gjøre Holdt ved dens yndigste Station.

I dette Haab anbefaler sig Dem og Lucie til vedvarende venskabelig Ihukommelse min Stine, og Deres Begges tro taknemlige gamle Veninde

I. C. v. Rofenørn.

s. 103

Sorød. 3die Jan. 1858.

Kjære trofaste Veninde!

Det kjære Nytaarsaften-Brev udeblev heller ikke i Thorsdags. Vi greb det fom altid med Glæde; men vor Glæde blandedes med Vemod, medens vi dobbelt paaskjønnede den kjærlige Opoffrelse af de endnu svage Reconvaescent-Kræfter, hvormed det var skrevet. Gud skee Lov, at Sygdommen dog nu forsaavidt er forvundet! Vi vidste Intet derom! Gid vi nu snart maae høre eller læfe, at De er fuldkommen ved Kræfter igjen, og glæder Dem med os over det nye Aar, der atter oprinder for os paa denne Planet! Er Paradiset paa den anden Side end tusinde Gange faa deiligt, og forstyrres Freden der end hverken af Politik eller Pengekrifer og alle de Skygger der med vore Athmosphære-Skyer fare hen over vor lille Planet — Guds Rige kan dog, Gud skee evig Tak, være her fom hist, baade i os og udenom os, hvor hans Navn lovprises og hans Engle har sjunget „Fred paa Jorden og i Menneskene en Velbehagelighed! ”

s. 104Vi glæde os nu til at see Dem og Deres kjærlige Sjæl i de kjære velbekjendte Legems-Øine igjen, naar Skoven grønnes og Særken hvirvler sig i Sky. Det store herlige Firmament, vi alt her kan see over os, og som De saa ofte har peget op paa og viist mig vei paa i de store Billeder, der blev mig til Åndeverdenens evige Symbolik — den store Billedskrift vilde jeg saa gjerne læse med Dem igjen i vore stille, stjerneklare Vinteraftner. Jo ældre jeg bliver jo klarere synes mig straalere Guds evige Tanker ned til os fra hans Himmel, og felv Mysteriet i det åbenbarede Ord fynes mig at klare sig.

Ved Psalmebogs-Revisionen kom jeg til at sige hvad jeg savnede i vor Afspeiling af den store evige Kirke i vore Kapeller — og der var Meget, vi skulde tale om sammen endnu i denne Verden, hvis vi som i gamle Dage saaes jævnlig. Dog det komme som Vorherre vil med alt Timeligt og Endeligt — det kommer visselig ogsaa kom han vil med det Evige og Uendelige, og der raader ene den Kjærlighed, der overgaaer al Forstand. Gud velsigne og bevare fremdeles Dem og alle Deres Kjære! Tak for Venskabet i de mange Aar! Lad det ikke alene vedblive baade her og hist, men voxer i altid klarere og skjønnere Lys til Dagens Ende!

Vor elskværdige Dronning glæder sig vist ogsaa med os over Deres Helbredelse. Gud give ogsaa hende Sjælefred og Glæde alle Dage!

Hils Deres Børn paa det Hjerteligste. Deres inderlig hengivne

B. S. Ingemann.

s. 105

Sorgenfrid. 27de Mai 1858.

Kjære Conferentsraad Ingemann!

Det er kun faa Timers Kjørsel herfra til Deres idylliske Hjem, og dog kan jeg ikke overkomme disse faa Timers Bevægelse og Uro. Hvor langt hellere bragte jeg Dem ikke imorgen Personlig mine bedste Ønsker i Anledning af Deres nye Årsskifte, der nu bringer Dem ind i det 70de Aar. Jeg frafalder ingenlunde min gamle Paastand, at Årenes voxende Tal ikke forringe vort indre Menneskes Værd, hvor man, ledsaget af Guds Aands Bistand, har stræbt at bygge derpaa; åndig talt kan jeg altsaa lykønske Dem kjære høitelskede Ven, til hvert Aar De lægger til Deres Alder. En anden Sag er det med Legemskraften — at den aftager føler Ingen mere end jeg. Men faa skal det jo være: vor Herre siger, Sædekornet nedlægges i Jorden og henvisner, at det nye Liv frodigere kan udvikle sig. Gud være lovet for denne glædelige Udsigt — opad, ikke nedad! Jeg ynder ikke den nye Lære, fom Blædel nu stræber at fremdrage af de gamle Skrifters, efter hans Mening, rette

Forstaaelse.

Vor Herre Christus gik ned i Underverdenen, at frelse der de bundne Sjæle det troer jeg, og det er en herlig Tanke. Men ligesaa vist troer jeg, at hvem Frelseren alt her over Jorden, har føgt at drage til sig, den tør haabe, efter hans eget velsignede Løfte, at være blandt dem, fom han vil drage til sig didop i Lysets og Herlighedens forklarede Egne; hvor Alt er Fred og Glæde og Kjærlighed!

Didhen stræbe vore Tanker, saa ændfer man ikke Legemets Aftagelse. Til faadanne Tanker lede ogsaa Deres sidste skjønne Digte, som min Datter og jeg hørte med faa megen Glæde. Ikke fandt, De lader dem dogs. 106komme i Trykken — og snart? — ellers kunde det jo være at jeg ikke fik dem at see. — Aldeles vil jeg ikke opgive Haabet, at jeg maaskee endnu i Sommerens Løb, kunde høre Dem Selv forelæse i Sorø, hvad Selskabeligheds Adspredelserne i Kjøbenhavn ikke vilde tillade mig at maatte høre til Enden. — Det glæder mig at De bestjeftiger Deres Tanker med en ny Digtning — og den vil ikke lede os ned i Underverdenen? Hvor er dog Jordens ydre Dække skjønt i dette Øieblik — Foraaret har altid et nyt Tryllerie for Øiet — og hos Dem har det vel ogsaa saa sor Øret. Her have vi desværre ingen Nattergale. Nu vil jeg ret ønske at Luften imorgen vil afkaste den sidste Rest af Vinterherredømmet, saa De og Deres kjære Lucie med Glæde kan bevæge Dem i den blomsterrige Have, uden Frygt for Hoste, Tandpine og alle disse legemlige Plager, der uvilkaarligen neddrage Sindet, naar det helst ønskede at hæve sig ret frit.

Gud skjænke Dem Begge Helbred og Glæde i det nye Aar. Saa øuster med mig min Datter, der anbefaler sig med mig til Deres venlige Ihukommelse, altid henlevende i taknemlig Hengivenhed

Deres trofaste Veninde
Christiane v. Rosenørn.

s. 106

sorøb. 31de Mai 1858.

Kjære trofaste Veninde!

Hjerteligst Tak for Tankebesøget d. 28de! Det havde vistnok oæret glædeligt for os at see Den: personlig den smukke Vaardag; men paa enhver anden Vaareller Sommerdag vil vi dog altid have Dem mere for os selv, og langt bedre kunne meddele os for hinanden. Jegs. 107fætter megen Priis pan at være søb, fom Betingelsen for at blive gjenfødt, men Dagen kommer bet ikke an paa. Med Gjenfødselen kommer heller Ingen stort videre her cub til Begynbelfen og faavel ånbelig som åndeliglegemlig forstaaer jeg Ordene til Nicodemus, nemlig faavel med Hensyn paa Omvendelse og Trv i dette Jordliv, som med Hensyn paa Aflæggelsen as Kjøbet og hvad beraf er født og Iførelsen af bet hele nye Menneske paa bet næste Livsstadium, som Vorherre selv har viist os Veien til gjennem den jordiske Døb. Al Gubsaabenbaring saavel for Jordbeboere som henfarne Sjæle er jo med Hensyn paa Guds evige Høiheb „Nedsart“. Kirkefædrenes Opfattelse af dette høist vigtige Skristorb, med Bibeholbelse as ben hebenstjødiste „Underverden“ a la Niels Klim, har vort jorbiske Kirkekapel vistnok enbnn holdt fast veb; men den Taage vil nok, med Guds Hjælp, ogsaa forsvinbe, naar man rigtig faaer Øinene op for Ånbens store Vink i hint Orb.

Netop herpaa gaaer for en stor Deel ogsaa de smaa Digte ud, jeg meddeelte Dem nogle af: Den hele Cyclus „Blik paa bet Første og det Sidste“ savner endnu nogle uunbværlige Led, som jeg i Sommerens Løb tænker at tilføie. Maaskee kunne de da udkomme til Julen; men forkjættret bliver jeg da sagtens paa mine sidste Dage felv af dem, der ellers ere mine gode og kjære Venner.

Det skulbe glæde mig, kunde jeg læfe det fuldstændigt for Dem her i Ro. Det Hele bliver dog i Omfang kun en 3-4 Ark.

Nogen større Digtning har jeg endnu ikke i Værk. Først maa jeg have udtalt hvad der siden Psalme-Revisionen har ligget mig paa Hjertet, med Hensyn paa et Par mørte og uhyggelige Kroge i vor Kirke, som hverken Reformatorerne eller Psalmedigterne har bragt Lys i. . . .

s. 108Vi bar begge dygtig trætte efter Kjæøbenhavns-Om- tumlingen. Nu samle vi Kræfter igjen af den friske Vaarluff. Gud velsigne og bevare Dem og Deres! Bevar fremdeles i kjærlig Erindring os Gamle her. Deres hjerteligst hengivne

B. S. Ingemann.

s. 108

Sorød. 3die Jan. 1859.

Kjære trofaste Veninde!

Nytaarsaften bragte os atter det kjære Tankebesøg, som nu i saa mange Aar har været vor glædelige

Erstatning for det vistnok endnu glædeligere personlige Aftenbesøg i de forrige Dage. Hvergang Brevet den Dag kommer, modtages det med Taknemlighedens og Erindringens Glæde og med Haabet om at mødes med Dem til Foraaret. Gud skee Lov, at De dennegang, uagtet et Aars større Vægt, dog føler Dem friskere og kraftigere, end forrige Vinter! Derover glæder sig vist ogsaa den kjære elstværdige Dronning, og denne Glæde hører til den „Fremtids-Velsignelse“, vi ønske hende, som os selv. Ogsaa for Deres kjærlige Børns Skyld og for Deres Kjærlighed til Børnene vil Vorherre maaske opfylde vore Ønsker og lægge Dage til Deres Dage, med samme åndelige Kraft, som nu og med saa megen Legemsstyrke, som behøves.

En saadan Fremtid, som den, vor gamle kjære Sibbern *) troer skal oprinde for den 9de Generation efter vor Tid her paa Jorden — den hører hen til „den nye Himmel og Jord, hvor Retfærdighed boer“, og dens. 109skulde han feet ud til over Timeligheden, blandt de virkelig fødte og gjenfødte Menneskesjæle, som bi gaae hen til, og som de ufødte Generationer omtrent bit have samme Vei til gennem en syndig Verden, som alle dens Forgjængere. Han har — saavidt jeg kan see as det første store Hæste — vendt Blikket efter det Rige, hvor der skal bære een Hjord og een Hyrde, til Jorden istedetsor til Himlen. Det er hele Feilen. Hvad der er urimeligt og umuligt sor hvilkensomhelst Slægt paa Jorden, bliver først muligt og virkeligt for den i Gudsriget forenede og gennem Jordlivet og alle følgende Tilværelsens Stadier luttrebe og udviklede Menneskeslægt. Sibbern har forvexlet Begyndelsen med Enden. Her er jo alle ogsaa de kommende Slægters Liv Begyndelse — den høiere Udvikling og Fuldendelse maa jo føges hos de Sjæle, der ere udover denne første Bevidstheds-Tilværelse. Et saakaldet Tusindaarsrige paa Jorden anseer jeg (med Luther) sor en stor Vildfarelse at antage. Et saadant vilde jo ikke omfatte den forudgangne 6000 Aars Menneskeslægt men kun 1/180 af de tilblevne Sjæle, og med Synden maatte jo ogsaa Døden ophøre. Dog nok om denne bagvendte Idee, som synes mig ligesaa trættende fremstillet, som usandsynlig. Andersens „De Vises Steen“ er, skjøndt Allegorie, udført med Liv og Phantasie. Stenens Navn og Elementer finder han og lader Pagtens Bue pege ud over Jorden efter dens Verden. Lucie har ogsaa hørt ham læse dette Eventyr med megen Fornøielse.

Bevar fremdeles den gamle Sympathie, som De bevarer Venskabet med Deres inderlig hengivne

B. S. Ingemann.